

Riksdagens protokoll

2004/05:119

Torsdagen den 12 maj

Kl. 12.00 – 15.35

17.00 – 17.19

Protokoll
2004/05:119

---

1 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2004/05:545

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:545 av Karin Granbom om kriminalvårdens ekonomi

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 13 maj 2005.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 10 maj 2005

Justitiedepartementet

Enligt uppdrag

Nils Öberg

Expeditionschef

Interpellation 2004/05:546

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:546 av Torkild Strandberg om polisens ekonomi

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 13 maj 2005.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 10 maj 2005

Justitiedepartementet

Enligt uppdrag

Nils Öberg

Expeditionschef

Interpellation 2004/05:573

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:573 av Tobias Billström om inskränkningar i yttrandefriheten

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 24 maj 2005.

2 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2004/05:So33 och So34 till socialutskottet

3 § Riksrevisionens årsredovisning för 2004

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2004/05:FiU31
Riksrevisionens årsredovisning för 2004 (redog. 2004/05:RRS10).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 10 §.)

Ledarhundar

4 § Ledarhundar

Föredrogs
socialutskottets betänkande 2004/05:SoU17
Ledarhundar (prop. 2004/05:84).

Anf. 1 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Fru talman! I det här ärendet behandlas regeringens proposition 2004/05:84 om ledarhundar samt två motioner som väckts med anledning av propositionen.

Systemet med ledarhundar har varit att Synskadades Riksförbund tilldelats bidrag från statsbudgeten för att bland annat köpa och placera ut ledarhundar. För detta har statsbidrag utgått, vilket för budgetåret 2003 uppgick till drygt 24 miljoner kronor. Ledarhundsverksamheten har alltså hanterats av Synskadades Riksförbund och finansierats genom statliga bidrag hanterade av Socialstyrelsen. Men det allmänna har inte haft något direkt ansvar för ledarhundsverksamheten och verksamheten har inte varit reglerad på annat sätt än genom de allmänna villkor som ställts upp i regleringsbrevet för det aktuella anslaget. Regeringen tillkallade en särskild utredare för att titta på hur frågan kunde hanteras framöver och vilka åtgärder som behövs för att vi ska ha en god försörjning av tjänstehundar i landet. Behovet av ledarhundar har genom åren varierat mellan 45 och 60 hundar.

Det kan inledningsvis konstateras att utskottet välkomnar förslaget att reglera tilldelning och återtagande av ledarhund. Detta är angeläget av rättssäkerhetsskäl. En ledarhund är i mångt och mycket att jämföra med ett hjälpmedel. Utskottet har förståelse för att regeringen föreslår att

Synskadades Riksförbund, som har lång erfarenhet av att anskaffa och fördela ledarhundar, med stöd av lag ska pröva frågor om tilldelning och återtagande av dispositionsrätt till ledarhund samt frågor om tilldelning och återtagande av ledarhund. Genom lagregleringen stramas verksamheten upp och möjligheten till förutsägbarhet och insyn ökar. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag till lag om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till den ideella föreningen Synskadades Riksförbund.

Vidare tillstyrker utskottet förslag till lag om ändring i sekretesslagen. Lagändringen innebär att sekretess ska gälla hos Synskadades Riksförbund för uppgift om enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden som inhämtas vid provningen. Den som tilldelas en ledarhund ska tillsammans med hunden genomgå utbildning och se till att ledarhunden får den veterinärvård som behövs.

Ett beslut om tilldelning eller återtagande av dispositionsrätt till ledarhund samt tilldelning och återtagande av ledarhund ska kunna överklagas i allmän förvaltningsdomstol. Synskadades Riksförbund ska då vara den enskildes motpart. Provningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Kriterierna för att få ledarhund, då? De är att den sökande ska:

- vara minst 18 år
- ha en synskada som innebär avsaknad av ledsyn
- ha ett behov av att använda ledarhund som förflyttningshjälpmedel
- ha en stabil social situation
- ha förmåga att ge hunden god omsorg och goda levnadsvillkor samt
- vara bosatt i Sverige.

Tryckfrihetsförordningens regler om rätt att ta del av handlingar hos offentliga myndigheter ska också gälla handlingar hos Synskadades Riksförbund i ärenden som rör tilldelningen av ledarhundar. Socialstyrelsen ska enligt det här förslaget ha tillsyn över Synskadades Riksförbunds verksamhet i fråga om ledarhundar.

Utskottet konstaterar att det är ovanligt att myndighetsutövning, som ytterst är uttryck för samhällets maktbefogenheter i förhållande till medborgarna, överlämnas till en ideell förening. Utskottet anser det därför angeläget att regeringen noga följer verksamheten och efter två år utvärderar den samt återkommer till riksdagen med en redovisning. Regeringen bör vid utvärderingen överväga om myndighetsutövningen ska vara kvar hos Synskadades Riksförbund eller om det finns skäl att flytta den till någon myndighet. En analys av konsekvenserna av de olika alternativen ska då presenteras.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

Föredrogs
kulturutskottets betänkande 2004/05:KrU7
Museer och utställningar.

Anf. 2 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Jag ska inleda den debatt som vi nu ska ha i kammaren. Den gäller kulturutskottets betänkande om museer och utställningar. Betänkandet är ett motionsbetänkande, alltså förslag från riksdagsledamöterna gällande museer och utställningar. I betänkandet behandlas drygt 70 motionsförslag från den allmänna motionstiden 2003 och 2004. Många av motionerna tar upp frågor som i form av liknande förslag tidigare har behandlats av riksdagen.

Betänkandet innehåller förslag som avser de statliga museernas struktur, vården av samlingarna, fotoskatten och de statliga museernas reform gällande fri entré. Här behandlas också museipedagogik, de regionala museernas ekonomiska situation och möjligheterna för museer ute i landet att visa fornyfynd med anknytning till det egna närområdet.

Andra frågor som tas upp berör situationen för Naturhistoriska riksmuseet och olika försvarsmuseifrågor. Krav framförs vidare på nya åtaganden gällande museer, bland annat att ett nytt Nobelcenter ska uppföras, att staten ska satsa på kvinnomuseer, matkultur och stiftelsen Måltidsmuseum i Grythyttan, Dag Hammarskjölds Backåkra, Julita gård, Skogsmuseet i Lycksele, Norrköpings konstmuseum, Rundradiomuseet i Motala, Synskadades museum, ett nytt världsarvsmuseum vid Höga kusten och Fotbollsmuseet i Degerfors. Flera motioner handlar också om Forum för levande historia och dess verksamhet.

Utskottet avstyrker samtliga motionsförslag med hänvisning till arbete som pågår alternativt med hänvisning till annan lösning än vad motionsförslagen anför. Det finns femton reservationer och sex särskilda yttranden i betänkandet. Efter den här korta inledningen hoppas jag att fru talman kan ge ordet till debattörerna så att debatten om museer och utställningar kan ta sin början.

Anf. 3 LENNART KOLLMATS (fp):

Fru talman! Med tanke på Matildas uppräknade av alla motioner som avslås är det väl ungefär hembygdsmotionernas slaktid i dag. Det här motionsbetänkandet tar ju upp många olika aspekter på museiverksamheten, och att det finns 70 motionsyrkanden tycker jag visar, i mina ögon i alla fall, på ett stort intresse för kulturarvet. Därtill kommer ju alla de yrkanden som behandlas i samband med beslutet om kulturbudgeten i december.

Det ligger givetvis mycket i det intresset. Det ser vi också på alla besöksiffror på de kanske uppemot 800 anläggningar och samlingar av museityp som faktiskt finns i landet. Det här är en utveckling som skett under drygt 100 år, och i hög grad har fornminnes- och hembygdsförningarna haft en stor betydelse för den utvecklingen. Men givetvis har även staten haft ett intresse sedan länge att samla och vissa minnesmärken, och den första riksantikvarien kom till redan på 1600-talet.

Det finns mycket spännande att hämta i historien om hur museerna på olika nivåer har vuxit fram. Men det här betänkandet tar mer sikte på nuläget och i viss mån på framtiden.

Jag tänker ta upp en del punkter ur betänkandet och självfallet mest de fall där Folkpartiet har avvikit från utskottsmajoriteten.

För att det ska vara någon idé med samlingar och för att de ska kunna visas upp är det väsentligt att de vårdas på ett rimligt sätt. I utskottets beskrivning av vårdsituationen pekar man på ett antal bra åtgärder som vidtas, från regalskeppet Vasa, via Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna till digitalisering. Dessutom pekar man på att Riksantikvarieämbetet har fått i uppdrag att göra en översyn av den vård som förekommer inom kultursektorn. Men det är inte riktigt det som vi från Folkpartiet kräver, utan vi vill se att staten utarbetar en plan för hur man ska stödja värden av museernas samlingar i framtiden. Det skulle gå att ta beslut om det utan att avvakta det som är igångsatt eftersom dessa saker går i varandra.

Så till en intressant motion av några västsvenskar med Arne Kjörnsberg i spetsen, där man pekar på kulturen som viktig faktor för framtids-tron, för näringslivet och för tillväxten. Jag hade hoppats att Arne skulle vara här och delta i kulturdebatten. Jag har tidigare bjudit in honom till det när jag har varit med i skattedebatter som har berört kulturen. Nåväl, motionärerna tar också upp museerna och skriver att om man gör en satsning för att öka tillgängligheten till museer, är det viktigt att statliga, regionala och kommunala museer ges samma förutsättningar. Observera det sista i meningen: ges samma förutsättningar. Det kan ha två innebörder, antingen att man vill införa fri entré på alla museer som drivs av stat, region och kommun eller att man är kritisk till fri-entré-reformen inom den statliga museisektorn.

För att tolka detta är det viktigt att läsa nästa stycke i motionen eftersom man där tar upp att barn och ungdomar ska prioriteras. Man skriver uttryckligen att barn och ungdomar ska prioriteras i satsningar på kultur.

Fru talman! Det är precis det som vi på den borgerliga sidan tar upp beträffande museerna. Vi vill se till att barn och ungdomar upp till 18–19 år – det spelar ingen större roll var man exakt sätter gränsen – får fri entré till alla samhällsfinansierade museer i hela landet. Det är en satsning som gynnar hela landet och inte bara i huvudsak Stockholm.

Det är självklart att man fått ökade besöksiffror nu på de statliga museerna här i Stockholm. Men vet någon hur det har gått för de regionala, kommunala och privata museerna? Anser Socialdemokraterna att det finns skäl att ta reda på det, eller vill man stoppa huvudet i sanden i det avseendet?

I dag anmäldes i kulturutskottet en skrivelse från Museichefskollegiet i Stockholm. Man begär att den utvärdering av fri-entré-reformen som Kulturrådet genomför ska kompletteras med en konsekvensanalys för de övriga museer och verksamheter i och utanför Stockholm som inte omfattas av reformen. Jag undrar vad ni anser om den kompletteringen.

Det finns faktiskt andra alternativ också. Det finns något som heter kulturarvskort. Det kostar 120 kr och gäller i tolv månader. Då får man 50 % rabatt på entréavgiften till 300 besöksmål spridda över hela landet, från Lappland i norr till Skåne i söder. Och det krävs inte särskilt stort intresse för vårt kulturarv för att ett sådant kort snabbt ska bli lönsamt för

den enskilde. Det skulle naturligtvis också gå att utveckla det kortet i stället för att satsa 100 miljoner kronor på ett fåtal besöksmål varav 16 av 19 ligger i Stockholm.

Engagemanget för tillgänglighet till kultur i hela landet avspeglas också i reservationerna 3 och 4 i betänkandet. Men jag ska inte ta upp det nu eftersom det kommer att utvecklas senare av andra. Inte minst Linnéa Darell kommer senare att belysa behovet av en översyn av beslutsordningen för att låna museiföremål.

Ett område som bör bli föremål för ökat intresse är vården av stillbilder, foton. Det finns foton i väldigt många samlingar runtom i landet, och bevarandet av dem är ingen lätt sak. Temperatur, ljus, luftfuktighet, kvalitet på bilderna och annat är hot mot dem. Jag gissar att många av oss har personliga erfarenheter av att bilder förändras över tiden och att det är viktigt att det finns goda förutsättningar för bevarandet, framför allt i de samlingar som finns ute i landet. Det är mot den bakgrunden som Folkpartiet har reserverat sig till förmån för en motion om en nationell mötesplats för foto.

Jag ska därefter nämna något om ett område som berör oss varje dag, nämligen måltiden. Även denna har givetvis en kulturell innebörd, och det finns ett centrum som har vuxit ut genom ett engagerat, kunnigt och entusiasmerande enskilt initiativ. Till råga på allt ligger även det utanför Stockholm, nämligen i Grythyttan.

Utskottet har bra skrivningar om hur måltiden påverkat och påverkar vår livskvalitet och är grunden för mycket av vårt sociala umgänge. Men utskottet är inte berett att gå med på ett förslag till ett statligt engagemang. Det är synd eftersom det här finns både en sjupartimotion från Örebro länsbank och ett yrkande i Folkpartiets partimotion om att regeringen bör pröva förutsättningarna för att göra Måltidens Hus i Grythyttan till ett nationellt centrum för måltiden med både bakåt- och framåtblickande verksamheter. Jag tycker att det är beklagligt att utskottsmajoriteten inte har ansett det vara värt en uppmaning till regeringen. Men vi kommer säkerligen tillbaka i det här ärendet.

Fru talman! Jag står givetvis bakom de reservationer som Folkpartiet har i detta betänkande, men jag nöjer mig med att yrka bifall till reservation 2.

Anf. 4 LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Vänner i utskottet! Kära publik! Att tala om ett ämne som museer och utställningar utan att komma in på regeringens och stödpartiernas statliga tvångsflytt av Riksantikvarieämbetet och Riksställningar till Gotland känns lite märkligt. Men detta område ingår tyvärr inte i betänkandet eftersom ärendet inte var känt under den allmänna motionstiden. Det får vi därför ta upp vid ett annat tillfälle igen.

Kulturarvet är, precis som Lennart Kollmats var inne på, den grund som vi står på. Och med kunskap om våra rötter kan vi lättare känna trygghet och identitet, veta var vi kommer från och kanske också inse vart vi är på väg.

I Sverige finns omkring 800 museer i vid bemärkelse, om man även räknar in hembygdsgrändar, som också vårdar och förvaltar vårt kulturarv. Till detta hör närmare 1 300 arbetslivsmuseer. Vi har en stor kulturskatt i Sverige. Nya museer öppnas vartefter, inte minst av ideella krafter, och

det är glädjande på många sätt, men inte helt bekymmersfritt. Vården av samlingarna kräver nämligen resurser – tid, pengar och kunskap.

Statens fastighetsverk är en av de myndigheter som har fått förtroendet att förvalta stora delar av vårt nationella kulturarv. Detta verk brukar uppträda med hög svansföring. Och från moderat håll har vi emellanåt haft en del synpunkter på hur Statens fastighetsverk har uppträtt mot sina hyresgäster och hur de därmed har förvaltat sitt uppdrag.

Men emellanåt smyger sig en viss försiktighet in, som i årets första nummer av tidningen Kulturvården, som ges ut av just Statens fastighetsverk. Där skriver generaldirektören Bo Jonsson själv följande:

Statens fastighetsverk kan i dag konstatera att underhållssituationen för bidragsfastigheterna – med det menar han statliga museibygnader, parker, vissa slott och herrgårdar, bruksmiljöer, fästningar med mera – har utvecklats påtagligt negativt.

Bo Jonsson fortsätter:

”Från att för några år sedan ha haft en acceptabel underhållsnivå måste SFV i dag skjuta upp periodiska, men även akuta underhållsåtgärder. Det innebär att underhållsbehovet årligen ökar samt att underhållet totalt sett blir dyrare eftersom underhållet blir eftersatt.”

Nu är det inte budgeten och inte heller vårpropositionen som ska diskuteras i dag. Då hade jag kunnat fortsätta citera generaldirektören när det gäller hans oroande lista i fråga om brist på resurser för att klara brand- och säkerhetsskydd, vårdprogram, handikappanpassning med mera. Det fattas ett antal hundratal miljoner kronor bara där.

Det här vet regeringen, och det visste även föregående kulturminister Ulvskog. Ändå valde man att satsa de pengar som fanns på fri entré för vuxna.

Det har ju gått jättebra! Folk strömmar till, säger entusiasterna som inte vill titta åt sidan eller som snarare inte vill titta in i illa underhållna magasin med ålderdomliga elsystem, dålig ventilation, mögel och läckande asbesttak. Vi har hört rapporterna, och vi har sett det.

Det här beror inte på en bristande vilja hos museifolket, utan det beror på bristande resurser. Nationalmuseum påpekade förr om åren, liksom nu sker – jag återkommer till det här ansvarsmuseet – att anslagen inte räckte till allt som de var ålagda att göra enligt regleringsbrevet. ”Höj entréavgifterna då!” Det blev beskedet från departementet – då, den möjligheten finns inte i dag.

Detta museum – Nordens största och ett av världens äldsta konstmuseer, grundat före Louvren – har nu dessutom fått lägga konstbiblioteket, som är en gemensam resurs för Moderna museet och Nationalmuseum, i malpåse efter att ha tvingats säga upp lokaler efter tuffa hyresförhandlingar med Statens fastighetsverk.

Det ena museet efter det andra kan vittna om stora ekonomiska problem.

Jag återkommer till ämnet fri entré, för det kommer ni från socialdemokratiskt håll kanske trots allt att ta upp här. Visionen sades vara en önskan om att nya grupper skulle hitta till museerna. Vi håller med om att det skulle vara ett bra argument *om* det nu var så att det bara handlade om att gå in gratis. Men jag tror inte att det är så, och det tror jag inte att någon inom alliansen tror.

Under året genomförs flera publikmätningar. I samarbete med Statens kulturråd kommer det att ske en senare i år. Det kostar rådet ungefär tre kvarts miljon kronor. Vi får väl se vad resultaten visar. Lennart Kollmats ställde ju frågan här om man också kommer att vara intresserad av att se hur det här har påverkat läns museer, privata museer och kommunala museer på andra håll i Sverige.

På många håll ryktas det om att de som redan före den här så kallade reformen gärna gick på museum är de som nu går flera gånger – en form av skatteåterbäring, kan man säga, till de kulturintresserade medborgarna. Men var det detta som var tanken? Jag tror inte det. Också det kommer kanske att visa sig i de här publikmätningarna.

Fru talman! Efter att nyligen ha besökt London – det gör man gärna – kan jag efter att ha träffat kulturattachén Johanna Garpe konstatera att det även i England debatteras om huruvida fri-entré-reformen, som inspirerat Socialdemokraterna här hemma, verkligen lett till att nya grupper har sökt sig in genom museiportarna.

Min egen högst ovetenskapliga undersökning bland annat på British Museum och Tate Modern – där jag fick betala för att se den fantastiska Strindbergsutställningen – visade att där kryllar det av turister. Det var inte helt lätt att ta sig fram till vikingaskatterna, mumierna eller Rosettestenen. Det var många turister som gick in gratis.

På Stockholms museer är en tredjedel av besökarna turister. Alla är givetvis inte utlänningar men de allra flesta. Här i huvudstaden ligger 16 av de 19 museer som har fri entré.

Vi moderater tror att ett bättre sätt att nå nya grupper vore att till exempel ha generösare öppettider och att göra rejäla satsningar på museipedagogik framför allt för att nå barn och ungdomar.

Jag vet att Centralmuseernas samarbetsråd sammanträder just nu – faktiskt denna eftermiddag – och att de snart kommer med en rapport om huruvida regleringsbrevet och anslagen stämmer överens. Det gör de tydligen inte efter vad jag har hört. Men den här diskrepansen leder sällan till en ordentlig analys.

Vi moderater anser att den statliga museisektorn behöver få en tydligare struktur. Begreppet ”nationella uppdrag” behöver utvecklas på museiområdet och de nuvarande ansvarsmuseerna ersättas med en ordning där olika museer, oberoende av huvudman, får ett väl definierat nationellt ansvarsuppdrag och där den statliga finansieringen framför allt regleras i fleråriga avtal, för en stor del av den så kallade museikrisen i dag har troligen sina rötter i de ettåriga anslagen. Dessa anslag borde analyseras och stämmas av mot uppdragen, åtminstone en gång under avtalsperioden.

Fru talman! Varje museum har naturligtvis någon som är ansvarig för samlingarna, men det är sällan någon som är konservatorutbildad. Vård- och bevarandebeståndet är inte särskilt väl tillgodosedd. Det har vi många gånger talat om både här i kammaren och med museifolket mellan skål och vägg.

Det är det första man drar in på, konstateras det bland annat på Institutionen för kulturvård vid Göteborgs universitet. Där finns det så kallade konservatorprogrammet – en magisterutbildning, Sveriges enda. Där tas ca 15 elever per år in. Det här lär hyggligt täcka det behov som finns i Sverige. Men det blir egentligen bara projektanställningar. Få

museer har möjlighet eller råd att anställa egna konservatorer. Museerna måste göra egna utställningar, för annars får de ingen publik, säger man på Institutionen för kulturvård i Göteborg. För att ha råd måste man spara in på någonting annat, och då blir det det som inte direkt syns. Givetvis renoveras föremålen allteftersom de tas fram till utställningar, men det räcker inte.

Stora delar av personalen är dessutom beroende av arbetsmarknadsmedel genom enskilda projekt som startas av arbetsmarknadspolitiska skäl. Dessa projekt är tidsbestämda och direkt kopplade till arbetsmarknadspolitiken. Verksamheterna upphör ofta innan själva projekten till sitt innehåll är avslutade.

Hyresfrågorna måste också få en lösning innebärande att institutionerna får större möjligheter att påverka kostnaderna för sina lokaler. Ni minns väl att vi i höstas hade en uppvaktning från tre av museerna. Jag kan konstatera att de ännu inte har hört någonting från departementet. De vet ännu inte hur det går, utan det rigida systemet med Statskontorets bedömning å ena sidan och Statens fastighetsverk å andra sidan ligger fast.

Slutligen kan jag konstatera att vi säkert kommer att få mycket intressanta frågor att diskutera, inte minst lokalt, nu när våra kyrkor drar färre själar. Visserligen lär det fortfarande vara fler som går på gudstjänst än som går på olika idrottsevenemang. Här i Stockholm har vi nu en het debatt med många olika viljor om vad som ska hända med Skeppsholmskyrkan.

Det talas också om ett museum, om ett Nobelmuseum. Men jag kan kanske tänka mig mer intressanta evenemang eller verksamheter. Intressant är detta hur som helst.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till den moderata reservationen nr 1, men givetvis står jag bakom övriga moderata reservationer.

Anf. 5 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Inledningsvis vill jag meddela att Gunilla Tjernberg av familjeskäl fick åka tillbaka till Norrland. Därför är jag hennes ersättare här i dag.

Under de senaste drygt hundra åren, med början på 1800-talet, har mycket hänt när det gäller det nationella självmedvetandet. I tidskriften *Samtid & museer* kan man läsa att det i Sverige i dag finns omkring 800 anläggningar och samlingar av museityp om man räknar in både stora och vetenskapliga institutioner med en stab av fackutbildade specialister. Men det finns också hembygdsgårdar som drivits av välförtjänta ideella krafter. Ofta är det enskilda personer som skapat dessa samlingar. Även om stat, landsting och kommuner engagerar sig ekonomiskt och som huvudmän är det fortfarande vanligt att hembygdsföreningar äger och driver dessa museer.

Christina Mattsson, styresman för Nordiska museet, beskriver på ett överskådligt sätt i tidigare nämnda facklitteratur museernas ofta stora och omfattande frågeställningar och uppgifter i en tid när en rad specialmuseer öppnat – allt från ekomuseer, miljömuseer och lokala museer till personmuseer.

Hur omsätter man museernas förutsättningar i form av samlingar, utställningsytor och välutbildad personal till intressanta projekt som kan

bilda, stimulera och provocera? Ja, detta är en viktig fråga. Hur skapas den diskussion inom museet som krävs för att det ska bli en mer aktiv och inriktad institution? Hur kan man få de kontakter som krävs utanför museet?

Dessa frågor, och säkerligen många därtill, ställs i dag inom museivärlden – frågor som jag tror är mycket viktiga – och dessa frågor måste ställas.

Fru talman! Ett stort problem som har uppmärksammats under de senaste åren är museernas säkerhet när det gäller både stöld och brand. I Stockholm, har det sagts mig, har en översyn gjorts av brandsäkerheten på museerna, och resultaten är förfärande. På många museer skulle en brand innebära att inom loppet av ett par minuter skulle ovärderliga samlingar gå upp i rök. Situationen är säkert inte unik för övriga Stockholmsmuseer.

Kristdemokraterna menar att det är en ohållbar situation som måste åtgärdas. Det är alltför stora värden som står på spel för att insatser ska kunna vänta. Kristdemokraterna vill göra en satsning på 15 miljoner kronor på de museer där behoven är särskilt stora. Kulturrådet har tagit fram en strategi för museernas säkerhetsarbete. Det är en utredning som innehåller många förslag som bör tas till vara i arbetet med att förbättra museernas säkerhet. Bland annat framhålls vikten av att varje museum utarbetar en plan för säkerhetsarbetet för att skapa medvetenhet om vilka risker som finns.

Fru talman! Länsmuseumerna fungerar som centrum för den regionala museiverksamheten, och de har också en viktig roll när det gäller kulturmiljövården. Länsmuseumerna är mycket viktiga för att målen om ett levande kulturliv i hela landet ska uppfyllas. Det är därför som vi kristdemokrater anser att länsmuseumerna ska omfattas av fritt inträde för barn och ungdomar upp till 19 års ålder. Kristdemokraterna anser, tillsammans med övriga partier i alliansen, att det är barn och ungdomar som ska prioriteras i denna reform och att så ska ske i hela landet på de museer som uppbär statligt stöd. Detta har vi hävdat gång på gång, och det kommer vi att fortsätta att göra.

Kulturrådet har i utredningen *Regionala museer och nationell kulturpolitik* konstaterat att det för museerna råder en mycket oklar bild när det gäller huvudmännen och statens mål och förväntningar. Man anser att hela målstyrningen och utvärderingsprocessen måste bli tydligare. Vi hoppas att regeringen och majoriteten i riksdagen ska ta till sig utredningens kritik och återkomma till riksdagen med ett förslag på området. Det är bra att regeringen inser betydelsen av den museipedagogiska verksamheten och vill permanenta den pågående försöksverksamheten. Detta har vi kristdemokrater länge ansett och efterfrågat.

Fru talman! När jag är inne på området länsmuseum ska jag naturligtvis säga någonting om Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets planer på att flytta delar av Riksantikvarieämbetet från Stockholm till Gotland. Kulturminister Pagrotsky har med anledning av detta fått många frågor, men vi har väntat förgäves och väntar fortfarande på trovärdiga svar från kulturministern. Det räcker inte att svara att det handlar om Gotlands framtid och att Gotland är en plats som har ”drabbats” av fred. Tänk om det skulle vara så att det går att använda ett argument som att ha ”drabbats” av fred i Europa. Det är så att man häpnar.

Jag hoppas verkligen att syftet inte är ironiskt. I mitt tycke är formuleringen snudd på uppseendeväckande. Dyliga svar visar tydligt att det saknas trovärdiga argument. Folk begriper och förstår inte vad som egentligen menas.

Frågan handlar inte om detta. Det tycks nu vara självklart att stora delar av Riksantikvarieämbetet ska flytta till Gotland. Skälet är, som alla vet, att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet ska försöka kompensera Gotland för de arbetstillfällen som man förlorar när regementet läggs ned. De avser att riva upp väl fungerande verksamheter vid viktiga kulturinstitutioner utan att ta tillräcklig hänsyn till de följder som blir. Jag befärar att det kommer att få allvarliga konsekvenser för kulturarbetet i hela vårt land, inte minst för verksamheter vid landets regionala museer som är helt beroende av att ha ett riksantikvarieämbete som är fysiskt lättillgängligt. Vi har varit i kontakt med flera institutioner och tagit del av deras synpunkter.

Fru talman! Det tar lång tid att bygga upp ny kompetens. Det är något som enligt Riksantikvarieämbetets beräkningar kan ta upp till tio år. Dessutom finns uppenbart behovet av att vara tillgängligt rent fysiskt. En flytt leder obönhörligen till negativa konsekvenser för bland annat regionala museer men också för Riksantikvarieämbetets verksamhet. Enligt kulturministern är detta en föredömlig politik. Vi kristdemokrater kan absolut inte förstå detta resonemang. Det är anmärkningsvärt att riksdagen inte kommer att kunna ta ställning i frågan. Någon information har aldrig lämnats i ärendet till riksdagen från regeringen, vilket man kan fundera över. Riksdagen kommer således inte att involveras i en så pass viktig och avgörande fråga för kulturarvet. Det är anmärkningsvärt.

Jag står bakom Kristdemokraternas samtliga reservationer i betänkandet, men för tids vinnande i kammaren nöjer jag mig med att yrka bifall till reservation 2 under punkt 2.

Anf. 6 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Det är symptomatiskt för den borgerliga alliansens kulturpolitik att prata om saker som ärendet inte handlar om. Jag kan inte hitta något i dagens betänkande nr 7, *Museer och utställningar*, som tar upp de problem eller frågeställningar som Kenneth Lantz var inne på. Jag hoppas att vi i fortsättningen kan diskutera de frågor som vi faktiskt har att fatta beslut om. Möjligtvis kan Kenneth och andra återkomma med interpellationer eller annat som gör att vi får möjlighet att diskutera den i och för sig viktiga frågan.

Med detta sagt ska jag försöka hålla mig kort. Jag ska meddela auditoriet att Vänsterpartiet i dag genomför ett seminarium på temat Romer – en nationell minoritet. Med anledning av bland annat det vill jag yrka bifall till vår reservation 15, som handlar om att vi tycker att det krävs ytterligare åtgärder för att lyfta fram romernas speciella språkliga ställning gentemot olika myndigheter och att dessa frågor ska drivas inom Nordiska rådets och EU:s domäner. Det är viktigt att markera de nationella minoriteternas betydelse, deras rätt att existera och ha eget språk i allmänhet – inte minst den romska befolkningen som har speciella problem särskilt på språksidan.

I övrigt hade jag tänkt att ägna mig åt att konstatera att Matilda Ernkran's räknade upp alla museer som vi brukar behandla varje år. Det finns en rad mer eller mindre genomtänkta förslag på vilka museer som borde komma till och vilka som borde ha en statlig finansiering. Det är lätt att som ordförande Lennart Kollmats vara ironisk och säga att vi ska avslå alla hembygdsmotionerna. Men jag kan konstatera att den borgerliga alliansen tydligen stöder en sådan hembygdsmotion. Jag har själv varit med och skrivit under den motion som handlar om ett måltidsmuseum i Grythyttan. Jag skulle inte ha något emot ett sådant instiftande. Jag kan tillägga att det är en utmärkt idé att det numera lokala Fotbollsmuseet i Degerfors skulle utvecklas till ett nationellt museum. Jag kan också meddela att vi i Degerfors har haft resurspersoner från Måltidens Hus i Grythyttan på Fotbollens Hus i Degerfors. Det finns en viss koordination här.

Problemet är dock att oavsett vilka kloka förslag som kommer fram från vilket parti som helst med vilka argument som helst hänvisar kulturutskottet alltid till en ungefär 20 år gammal princip, nämligen att man för närvarande inte bör inrätta fler centrala museer. "För närvarande" är ett vitt begrepp. Det omfattar från 1 sekund till upp till 20 år. Vi tycker att det skulle vara en bättre ordning, som vi anför i vårt särskilda yttrande nr 4, att man i stället argumenterar i sak för varför just förslaget om ett fotbollsmuseum inte skulle behöva ha en statlig finansiering, att området i sig inte är så viktigt att det kräver statligt engagemang. Det tycker vi borde vara en bättre ordning än att hela tiden hänvisa till en princip som få försvarar.

Sedan är det de frågor som hittills har tagits upp av de borgerliga företrädarna. Det är bland annat att gå på museer. Jag uppfattar att man vill utvidga fri entré till att omfatta inträde för barn och ungdomar till regionala och lokala museer. Vi tycker att det är rimligt att när man talar om statliga pengar börja någonstans. Nu har fri entré införts på de statliga museerna. Det är viktigt att utvärdera utfallet därifrån. Som förälder älskar jag att gå på museer, oavsett om de är lokala, ideella, statliga eller centrala. Det är en fördel om vuxna går tillsammans med barnen och att det inte kostar jättemycket pengar. Det innebär att man får en mer avspänd relation till museibesöken. Man behöver inte titta på alla verk på Nationalmuseum samtidigt eller på alla föremål som finns på Jamtli i Jämtland. Man kan ta tid på sig.

Jag personligen har förstås ingenting emot om nu de utvärderingar som jag hoppas kommer visar att detta med fri entré har fått goda resultat, att många nya besökare och grupper har kommit till de olika museerna. Sedan är det väl naturligt att man börjar att diskutera om detta kan utvecklas till att gälla ytterligare museer. Men någonstans bör man börja. Då tycker jag och Vänstern att det är en rimlig princip att man i den centrala budgeten står för fri entré på de centrala museerna.

Lena Adelsohn Liljeroth, som talar för Moderaterna, ironiserade lite över att det kanske är de som redan går på museer som går på ytterligare museer. Jag tycker inte att det är ett stort problem att man går på något ytterligare museum som man inte har varit på.

Det här är ungefär samma argument som anförts i fråga om bokmomsen. Ska vi då avskaffa den sänkta bokmomsen om det visar sig att det inte är några nya grupper som läser böcker, utan det är de som redan läser böcker som läser ännu fler böcker.

Jag tror ändå inte att det är någon nackdel att det blir billigare att gå på ett centralt museum som är gratis eller att bokmomsen har sänkts. Men detta kan inte vara den enda åtgärden som krävs för att man ska få människor att gå på museum eller läsa böcker, utan det krävs naturligtvis ytterligare åtgärder, till exempel museipedagogik, läsutbildning i skolan och så vidare. Det krävs en rad olika projekt för att öka intresset.

Moderaterna säger ju att det blir bara de gamla, vanliga som går på museer, så det behöver inte vara fri entré. Med moderat logik skulle vi då inte behöva ha sänkt bokmoms heller, eftersom det bara gynnar dem som redan läser mycket. Jag tycker inte att detta är ett stort problem. Jag tror att det är bättre om vi i Sverige ägnar mer tid till att gå på museum och läsa böcker än att vi sitter framför tv-rutan.

För säkerhets skull yrkar jag en gång till bifall till reservation nr 15.

Anf. 7 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Fru talman! När det gäller hembygdsmotionerna, Peter Pedersen, sade jag bara att det var den dag då alla avslogs. Vi har ju också sådana motioner. Men motionen om Grythyttan är ingen hembygdsmotion, utan det är faktiskt en partimotion. Det är ju i sig hembygd för dem som bor där, men den var inte avsedd som en hembygdsmotion. Vad jag menar med hembygdsmotioner är sådana motioner som är underskrivna av ledamöter som du och som sedan inte hänger med på vår reservation.

Nu råkade du vara borta den dag som vi i utskottet behandlade frågan om ett fotbollsmuseum i Degerfors. Jag vet inte om det var en politisk snuva som hade drabbat dig eller inte.

Sedan var det inte heller den borgerliga alliansen som stod bakom motionen om Grythyttan. Jag trodde att det hade uppmärksammats att det var en sprucken allians i det avseendet, för det var bara Folkpartiet som hade reserverat sig för måltidsengagemanget.

Sedan tänkte jag att ta upp detta med fri entré och vuxna och barn. Jag vill fråga Peter Pedersen om inte detta med kulturarvskortet är en rätt bra grej. Det gäller dessutom i hela landet, och på det viset får man ned kostnaderna för vuxna.

Du tyckte att det var väldigt bra att börja med de statliga institutionerna, varav 16 av 19 ligger i Stockholm. Jag trodde att vi var relativt eniga om att det är barn och ungdomar som ska prioriteras i första hand och inte vuxna. Det är klart att den här reformen som ni har varit med om att genomföra i första hand gynnar de vuxna som besöker museerna här i Stockholm plus de tre museerna i Karlskrona, Linköping och Göteborg.

Anf. 8 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Det var ingen politisk markering att vara borta just vid det tillfället som man behandlade frågan om ett fotbollsmuseum i Degerfors. Jag har inget att förlora, åtminstone på hemmaplan, på att stå bakom dessa intressen. Det var helt andra orsaker till att jag var borta. Ibland händer det att även Peter Pedersen har orsak att göra någonting annat än att gå på kulturutskottets sammanträden, men det är inte speciellt ofta som jag är frånvarande.

Vi har bestämt att det ska vara fri entré på statliga, centrala museer. Vi tror att det är en viktig grej för att göra museerna till offentliga mötesplatser där man kan träffas, umgås och se på utställningar tillsammans med sina barn. Jag har inga svårigheter med att försvara att vi började med de statliga museerna. Men jag sade också att jag naturligtvis såg de problem som detta kan skapa för regionala och lokala museer.

Om detta med gratis entré visar sig ha ett positivt utfall tycker jag att man kan gå vidare. Men ni försöker att stå på två ben samtidigt. Ni säger att det i princip är en usel reform som kommer att innebära trängsel. Samtidigt vill ni införa samma sak på lokala och regionala museer, men bara för barn och ungdomar. Men det kan ju också skapa vissa problem om man bara anför det argumentet, men då flyttar vi ut de problemen lokalt och regionalt.

Man ska ta detta på stort allvar. Det är naturligtvis också en kostnadsfråga. Men det är rimligt att man börjar någonstans. Vi bör ta vårt ansvar, och om vi vill att det här ska sprida sig med lyckat resultat är det rimligt att vi står för vår del. Vi kan inte bara säga att det är upp till det lokala och regionala ansvaret att sköta det här. Men det är rimligt att vi som statliga företrädare börjar med vår egen verksamhet.

Anf. 9 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Fru talman! Jag tycker inte att detta är en usel reform, utan jag tycker att det är en usel prioritering. Det är klart att det är en resursfråga när man lägger 100 miljoner på att framför allt vuxna – barnavgiften var inte heller så hög innan – ska få fri entré till dessa museer. Det är en usel prioritering, när vi har möjlighet att prioritera barn och ungdomar. Jag trodde att vi var eniga om att det var detta som det skulle handla om.

Anf. 10 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag tycker mig märka en viss tillbakagång. Jag har inte uppfattat att vare sig Folkpartiet eller för all del den borgerliga alliansen har ansett att detta med fri entré har varit någon lysande reform.

Ofta när man diskuterar kulturpolitik får man höra: Det där är en kommunal fråga, det ska vi inte diskutera i riksdagen eftersom det är en hembygdsfråga. Men när det gäller finansieringen av fri entré på museerna tycker vi helt plötsligt att man ska gå in med statliga pengar. Det är möjligt att det blir så, men då är det rimligt att vi börjar med den egna verksamheten först och ser om de problem som ni förutsäger kommer att uppstå. Hur ska man tackla dem, och vad kostar det? Sedan kan man sprida exemplen ut till landet så att det blir något slags rättvisa.

Man ska kunna gå på museer, ha god tid på sig så att inte våra barn drabbas av en traumatisk upplevelse om de släpas runt på museer en hel dag för att se alla verk och föremål. Då kanske man inte vill besöka något museum igen förrän man fyller fyrtio. Detta undviker vi genom man har tillfälle att återkomma och under en kortare tid titta på samlingarna i lugn och ro.

Det är en bra början om vi från statens sida är ett föredöme så att det här sedan kan sprida sig ut i landet.

Anf. 11 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik:

Fru talman! Jag ska se om jag kan låta bli att tala om traumatiska upplevelser på museer. Jag har erfarenheter både från min egen barndom och från museibesök med mina barn.

Det som fick mig att begära replik var det som Peter Pedersen anförde om Moderaterna och bokmomsen. Han gjorde också en jämförelse som jag inte tycker att man kan göra.

Kulturrådets siffror visar att bokförsäljningen har gått upp 20–30 %, och visst är det de som läste tidigare som läser mer. Men det här inkräktar ändå inte på något annat. Det blir inte mindre pengar till bibliotek, mindre ersättning till författarna eller något liknande för att vi köper fler böcker och för att staten får in mindre pengar. Jag hoppades länge att den här sänkningen skulle vägas upp mot ökad försäljning, men så blev det dessvärre inte.

Skillnaden mot museerna är ju, precis som Lennart Kollmats var inne på, att det handlar om en usel prioritering. Det här rör sig ändå om 10 % av det anslag som går till museerna från den statliga budgeten. Dessa pengar kan användas till så oerhört mycket annat, och behöver också användas för det, vilket jag var inne på i mitt huvudanförande.

Anf. 12 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! För klarhets skull: Jag är för fri entré på statliga museer, och jag har ingenting emot att detta lysande exempel kommer att spridas ut över landet till regionala och lokala museer och att vi ska hjälpa till med det i möjligaste mån.

Jag är också för att vi ska fortsätta att ha sänkt bokmoms. Jag tror inte att man kan se några snabba resultat och dra snabba växlar på att detta är till bara för dem som redan läser böcker och för dem som går på museer.

Vi måste ta detta seriöst och låta både den sänkta bokmomsen och den fria entrén på statliga museer verka en tid och sedan dra slutsatser om hur vi ska gå vidare. Jag tror inte att det är något problem med att det finns öppna kulturella mötesplatser, såsom till exempel bibliotek. Eller är nästa steg att för att finansiera biblioteken att barn och ungdomar får gå gratis dit, men att det inte ska gälla vuxna? Det kan ju vara ett sätt att finansiera det hela.

Jag vill gå den andra vägen, att vi börjar någonstans och sedan sprider vi det. Jag skulle vilja att våra museer vore öppna kulturella mötesplatser precis som våra bibliotek är. Det är min vision. Jag är medveten om att det kostar pengar. Men man måste ändå börja någonstans, och då börjar man där vi har vårt ansvar. Det är en rimlig ordning, tycker jag.

Anf. 13 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik:

Fru talman! När det gäller seriositet och möjligheter finns det många möjligheter som vi kan få i Sverige på kultursidan om landet får en bättre ekonomi, om fler arbetar och det blir fler företag och därmed mer skattepengar. Det är en annan debatt vi kan föra.

Från moderat håll har vi en motion om en kulturell skolcheck i vårt alternativa budgetförslag till vårpropositionen enligt den norska modellen, som jag tror att också Peter Pedersen känner till. Den skulle ge stora möjligheter för barn och ungdomar att ta del av kulturen.

Men nu handlar det inte bara om konfliktytan gentemot museerna och de behov man har där. Jag har ett pm, ganska färskt, som gäller Nationalmuseum, ett museum som jag var inne på tidigare. Jag ska läsa högt vad myndighetschefen Solfrid Söderlund skriver:

Under ett och ett halvt år har myndigheten hållit departementet informerat om utvecklingen och framhållit behovet av höjt statsanslag för att verksamheten ska kunna bedrivas på nuvarande nivå och enligt uppdraget. Under tiden har myndigheten tvingats lägga ned vandringsutställningarna, diabildsarkivet, lägga konstablioteket i malpåse, strypa underhållet av huvudbyggnaden, flytta från kontorsbyggnaden och hålla utställningssalar tomma och stängda. Trots dessa åtgärder tvingas myndigheten leva med ett stort och ackumulerande underskott som inte täcks av det nuvarande statsanslaget och som hotar hela den 210 år gamla centrala kulturinstitutionens existens.

Det är ord och inga visor. Det är det här det handlar om, att det är där pengarna behövs, inte till fri entré för vuxna som faktiskt kan betala själva.

Anf. 14 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Det låter sig lätt sägas att vuxna kan betala själva. Om det då är tänkt att man ska gå på museum i något slags socialt sammanhang kan det åtminstone bli några vuxna per familj, även om barn och unga går in gratis upp till 18 år. Det verkar vara en flytande gräns mellan vad som är barn och ungdom.

Jag ser förstås att museer måste ha tillräckliga resurser för att kunna vårda sina samlingar och ha en museipedagogik som fungerar. Men jag tycker inte att det är den bild som Lena Adelsohn Liljeroth återger som vi har fått när vi har varit runt på en rad olika museer. Man har sagt: Om vi ska införa fri entré måste vi ekonomiskt kompenseras för det. Jag tycker inte att det som Lena Adelsohn Liljeroth nu läste upp har så mycket med den fria entrén att göra. Vad man påpekar är att det finns brister som måste åtgärdas. Den uppfattningen delar jag. Men det är också ett stort ekonomiskt ansvarstagande som man måste börja jobba med. Man tittar nu på magasinförhållanden och så vidare, där vi under lång tid har kunnat se försummelse vad gäller underhåll av fastigheter och samlingar. Men det är ju två skilda saker. Jag vill hävda att både vård av samlingar och museipedagogiken är viktigt och att det kommer många människor dit som får se samlingarna. Det behöver inte ligga någon motsättning i detta.

Anf. 15 LARS-IVAR ERICSON (c):

Fru talman! En varm sommardag lämnar jag strandlivet och promenerrar längs med Öresundsstranden för att besöka Råå fiskemuseum. Jag blir vänligt mottagen av museiföreningens frivilligarbetare som säljer biljetter och gärna berättar om samlingarna. Jag förväntar mig att få se båtar och fiskeredskap och att få höra mycket om förbindelserna mellan Skåne och Danmark, och mina förväntningar uppfylls mer än väl.

Men så kommer det något som överraskar mig. I ett rum finns en utställning med Titanic som tema. Jag får där läsa om hur katastrofen inträffar. Här finns bilder men också brev från de överlevande där de berättar om sina upplevelser. Jag blir djupt rörd av det jag ser i detta rum och

vandrar ut i solskenet. På kvällen kan jag sedan besöka Fredriksdals friluftsmuseum. När jag summerar dagen känner jag en stor tacksamhet över den mångfald museer som finns i vårt avlånga land – museer som ger oss upplevelser och hjälper oss till kunskap om gångna tider.

Därför är det en viktig debatt som vi för här i dag. Vi ska värna om den svenska museikulturen och vi ska diskutera museernas roll i ett lokalt och nationellt perspektiv, och det känns bra. Men jag tror också att det är viktigt att vi försöker att vidga våra cirklar och känna att svenska museer har betydelse även i ett europeiskt och globalt perspektiv, för våra museer lockar väldigt många turister från olika länder.

Någonting som också är glädjande är att museerna får allt fler besökare från gruppen nya svenskar. Invandrare av olika nationaliteter vill veta mer om sitt nya land och dess historia. Samtidigt vet vi att Sverige än så länge inte har visat något större intresse för att bevara den unika sång, musik och litteratur som skapas av våra invandrare. Vem har ansvaret för att arkivera till exempel den unika musik som skapas av assyrier i Sverige? Ansvaret borde ju ligga i Sverige, för musiken är ju svensk. Den är en produkt av musicerande individer som bor i Sverige. Om vi anser att invandrarnas musik är en del av vårt kulturarv, borde det vara självklart att vi skulle vara intresserade av att bevara just den musiken i våra arkiv. Därför tycker jag att det är viktigt att se över vilka instanser som ska svara för att denna sång- och musikproduktion verkligen blir bevarad till kommande generationer genom arkivering. Därför behövs en handlingsplan för hur en sådan satsning bör läggas upp.

Fru talman! I förra veckan besökte jag Norrbotten. Där träffade jag Curt Persson, som är chef för Norrbottens museum. Än en gång fick jag bekräftelse på våra länsmuseers stora betydelse. Han kunde bland annat berätta om projektet Museidagar. Det innebär kommunbesök där länsmuseum under tre dagar presenterar dess verksamheter. Tre kommuner i Norrbotten besöks på så sätt varje år. Vid besöken prioriterar man särskilt skolbarnen.

Han berättade om projektet Skog och historia, inventering av forn lämningar och kulturhistoriska lämningar. Han berättade också om ladprojektet där 231 ängslador restaurerats och om det pedagogiska uppdraget Samisk kultur och historia med hjälp av *storyline* – ett samarbetsprojekt med länets skolor.

Ja, vi vet att länsmuseumerna kan och vill göra mycket. Kulturrådet har nyligen kartlagt deras ekonomiska situation, och det tycker vi är bra. Men nu är det dags att gå vidare med en mer brett upplagd undersökning i vilken länsmuseumernas ekonomi och villkor ställs i relation till de nationella museernas villkor.

En annan hjärtefråga för Centerpartiet är att fornfynd ska visas nära fyndplatsen. Ett vanligt argument mot detta är att föremålen kan lånas ut och att de är mer tillgängliga för forskare om de placeras centralt, till exempel i Stockholm. Men om jag vore forskare skulle jag föredra att studera föremålen så nära deras naturliga miljö som möjligt, så nära fyndplatsen som möjligt. Som museibesökare vill jag se nåjdens trumma när jag kommer till samemuseet i Jokkmokk. Jag tror att den mår bättre av att finnas där än i ett förråd på Nordiska museet.

När det gäller att vidarebefordra vår historia är den fotografiska bilden ett viktigt hjälpmedel. Satsningar på bevarande, vård och förmedling

av fotografier och film är mycket angeläget. Vi vet att Sesamprojektet gav många goda erfarenheter. Centerpartiet önskar få en fortsättning genom ett särskilt nationellt fotosesam.

Fru talman! Till sist ska jag säga några ord om två motioner med anknytning till Skåne. Två år i rad har Johan Linander och jag motionerat om att staten skulle ta ett större ansvar för drift och underhåll av Dag Hammarskjölds Backåkra. Dag Hammarskjöld är en av våra mest kända svenskar utomlands och föddes för 100 år sedan.

Det hade inte varit anständigt att ta emot många internationella gäster nu inför jubileet utan att det skett en uppfräschning av Backåkra. Det var glädjande att regeringen insåg detta i höstas och gav bidrag på 1 miljon kronor. Vi motionärer konstaterar med tacksamhet att för en gångs skull har en motion tillgodosetts.

När det sedan gäller frågan om militärhistoriskt museum i Kristianstad avser jag att återkomma med motion och inbjuda de andra riksdagsledamöterna från Kristianstadsbygden att ansluta sig.

Fru talman! Kultur är både historia och nutid och framtid. Därför är det viktigt att slå vakt om de kulturella mötesplatserna. Hit hör våra museer. Det är allt från landsbygdens små hembygdsmuseer till de större anläggningarna i städerna. Det finns många motioner i dag som är värda både bifall och reservationer. Jag står naturligtvis bakom Centerpartiets reservationer men nöjer mig med att yrka bifall till reservation nr 3.

Anf. 16 INGER NORDLANDER (s):

Fru talman! Museum, vad lockar egentligen det ordet till för tankar, och hur viktigt är det med museer i ett modernt samhälle? Ställer man den frågan till vanliga människor får man väl ett svar, och ställer man den frågan till oss ledamöter får man antagligen ett ekonomiskt svar.

Det har inte alltid varit självklart att museerna ska vara öppna för alla. Ser man på museiverksamhetens utveckling alltifrån den tid då furstarna i sina stora palats samlade mynt, medaljer och konstverk för slutna sällskap till vår tids öppna museiaktiviteter inser man betydelsen av förståelsen för samtiden i skenet av vår historia. Det är viktigt både för samhällets process och för samhällsmedborgarnas utveckling.

Fru talman! Kultur, museum och samhällsutveckling hör ihop. Men ibland när vi diskuterar museipolitik kan jag börja tänka på historien om bänken vid skolan. Rektorn satte upp en lapp om förbud på skolgårdens enda bänk. På lappen stod att där fick inte några elever sitta. När man frågade varför, svarade rektorn: Hur skulle det se ut alla eleverna i skolan skulle sitta på den bänken samtidigt?

Så tycker jag att det är lite grann med den borgerliga museipolitiken. Det är fel med den fria entrén. Det kommer ändå inte några nya människor. Dessutom kommer dessa människor att slita på samlingarna. Om det mot all förmodan ändå skulle gå bra är det ändå fel, eftersom inte alla museer får vara med i reformen.

Jag tycker att vårt sätt att förhålla oss till reformen med fri entré säger en hel del om hur vi ser på museum och vårt kulturarv. Ett kulturarv måste leva. Lever gör det endast när dagens människor på allvar får möjlighet att ta del och reflektera över det.

Jag läste i Göteborgs-Posten för ett tag sedan om ett mycket målande besök på Världskulturmuseet i Göteborg. Jag skulle vilja ta några citat

däriifrån. ”Behaglig värme strömmar emot mig i foajén. Här är liv och rörelse, mycket folk, stora och små, gamla och unga – ovanligt i ett museilandskap. — — — Och allt är ’serverat’ till besökaren utan pekpinnar. — — — Troligen lämnar ingen besökare museet oberörd. — — — Man känner igen sig själv i allt det som på gott och ont förenar oss i en gränslös värld.”

Det är precis så här som det måste få vara. Vårt kulturarv får aldrig bli något dammigt eller undangömt, exklusivt för experterna. Sett ur det perspektivet blir satsningen på fri entré den viktigaste kulturpolitiska reformen på länge inom detta område. Vi behöver bara skumma i pressklippen så får vi den bilden bekräftad.

Men det kan också ses som en vitamininjektion även för de museer som inte direkt omfattas. Ett lysande exempel kan vara Dansmuseet. Det gav fri entré till delar av utställningen men behöll avgifterna på andra delar med mycket lyckat resultat.

Självklart ska vi visa ödmjukhet inför de museer som inte omfattas av reformen och de problem som de upplever. Därför är det bra att Kulturrådet nu även ska ta med dem i sin fortsatta analys.

Vi ser alltså att helt nya grupper människor börjar söka sig till våra museer. Vi ser också hur den fantastiska personalen på våra institutioner börjar tänka och arbeta på nytt sätt.

Fru talman! Utifrån denna mer principiella inledning ska jag försöka att reflektera över de reservationer till utskottets betänkande som vi ska ta ställning till.

Jag börjar med reservationen som handlar om en plan för bevarande av museernas samlingar. Det förs i dag en ganska uppskruvad debatt om tillståndet för våra samlingar. Det ger intryck av att ett omfattande förfall av kulturarv är det normala runtom i landet, att ingenting görs och att ingen från ansvarigt håll heller bryr sig om det. Så är det naturligtvis inte.

I regleringsbrevet för år 2005 får Riksantikvarieämbetet i uppdrag att redovisa sitt arbete samt att göra en översyn av vården av kultursektorns inventarier. Mängder av insatser görs redan och hela tiden för att fysiskt bevara vårt kulturarv. Detta är ett grannliga arbete som definitionsmässigt aldrig kommer att bli färdigt.

Men inget blir bättre av att det oemotsagt skapas negativa bilder av ett kulturarv i förfall. Tvärtom vore det bra om vi i positiva ordalag uppmärksammade det arbete som exempelvis utförs på Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna eller på våra många museer. Vad gäller behovet av statliga planer anser jag att det uppdrag som Riksantikvarieämbetet redan har fått duger väl.

Vidare skulle jag vilja säga några ord om att fynd ska visas på de platser där de påträffats. Det är i och för sig väldigt lovvärt. Samtidigt är vi nog alla överens om att det övergripande ansvaret för fornynd faller på staten.

Det är värt att betänka när redan i dag 70–80 % av de fynd som grävs fram och hittas placeras på regionala museer efter begäran. Det tycker jag är ganska bra. Det visar att vi i Sverige har en stor respekt för både det lokala och det regionala även i detta sammanhang.

Slutligen ska jag säga några ord om de många motioner som rör enskilda museer. Jag känner personligen mycket starkt för både kvinnofrågor och matfrågor. Samtidigt är det viktigt att vi någonstans drar gränsen för det statliga åtagandet. Det är naturligtvis aldrig roligt att säga nej.

Men vore inte heller roligt om vi i den här kammaren tog på oss ansvar för all museiverksamhet i hela landet som vi sedan aldrig skulle kunna leva upp till.

Fru talman! Jag är medveten om att jag på den mycket begränsade tid som stått till mitt förfogande inte har bemött alla reservationer. Men jag har försökt att fånga dem i stora drag. Med detta vill jag avslutningsvis yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 17 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Fru talman! Jag tror att Inger Nordlander och jag är överens om att museerna tillhör vårt gemensamma kulturarv och att de därför behöver vara tillgängliga för alla. Det gäller både vårt lands invånare och dem som kommer hit som turister. De ska kunna besöka samlingar och utställningar oberoende av eventuella funktionshinder.

Förra sommaren inventerade DHR, De Handikappades Riksförbund, de flesta statliga museerna och några av landets region- och läns museer. Totalt besöktes 64 olika museer över hela landet. Av dem var 27 helt eller näst intill otillgängliga för rullstolsburna. På flera av museerna gick det inte att nå alla avdelningar. På 45 av 64 var inte toaletten godkänd.

Jag undrar hur Inger Nordlander ser på detta. Vore det inte rimligare att i stället för att satsa miljoner på fri-entré-reformer lägga en del på tillgängligheten så att de funktionshindrade kommer in på våra museer?

När det gäller detta att fornynden ska visas nära fyndplatsen har tydligen kulturminister Leif Pagrotsky en annan uppfattning än Inger Nordlander. Han har sagt i en interpellationsdebatt att han vill verka för att det ska bli så att fornynden ska kunna visas nära fyndplatsen. Jag undrar om inte Inger Nordlander också är beredd att göra ett sådant ställningstagande.

Anf. 18 INGER NORDLANDER (s) replik:

Fru talman! När det gäller den första frågan som Lars-Ivar Ericson ställde, om huruvida man skulle ta pengar från det ena och lägga på det andra, så känner vi från Socialdemokraterna att det är mycket bättre att man gör bägge delarna. Det är behjärtansvärt att även handikappade ska kunna besöka museerna. De nationella ansvarsmuseerna har också detta i sina åtaganden. Där handlar det om en prioritering. Men detta har inte någonting att göra med den fria entrén, som är en viktig åtgärd för den gemensamma kulturen och för att alla ska kunna ta del av den.

Den andra frågan kommer jag inte ihåg, för jag skrev inte upp den ...

(LARS-IVAR ERICSON (c): Det var fornynden nära fyndplatsen.)

Ja, när det gäller fornynden så ser man om man vänder på det att det egentligen bara är 20 % som hamnar på det centrala historiska museet. 80 % placeras alltså utanför det, och man är generös med att låna ut de fynd som man gör. Jag tycker att vi har en bra politik för detta, och jag ser inte annorlunda på det fallet än vad kulturministern gör. Man ser också när man läser årsberättelserna från museerna att man är mycket generös och att tillgängligheten ska gälla över hela landet.

Anf. 19 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Fru talman! Det låter ju hoppfullt. Vi hoppas att kulturministerns ord ska få genomslag på ett bättre sätt, så att vi verkligen får den här närheten mellan fyndplats och visning av föremålen.

Jag konstaterar också att Inger Nordlander talar sig varm för Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna. Jag antar att hon också är beredd att på något sätt verka för att den ska få mer ekonomiska bidrag så att den kan lösa sina ständiga budgetbekymmer.

Jag tror att vi är överens om att det svenska samhället berikas av de nya svenskarnas kultur, till exempel sång och musik. Tycker då inte Inger Nordlander att det är rimligt att se över vilka instanser som ska kunna ta ansvar för allt detta fina som produceras av de nya svenskarna så att det verkligen blir ordning på arkiveringen? I dag finns det ingen utarbetad handlingsplan för hur man ska bevara det som de producerar. Om vi anser att invandrarnas sång, musik och litteratur är en del av vårt kulturarv tycker jag att det är självklart att vi ska göra stora insatser för att bevara det som de producerar. Jag hoppas att Inger Nordlander är beredd att verka för detta i fortsättningen.

Anf. 20 INGER NORDLANDER (s) replik:

Fru talman! Detta är ett viktigt område, som har kommit starkt under de senaste årtiondena. Jag tycker detsamma; det är klart att det ska bevaras. Vi vet att av det som förekommer i både radio och tv – och där är det mycket av den typen av musik – är det mesta bevarat i statens arkiv för ljud och bild.

Vi vet också att i den kommande budget som Statens musiksamlingar kommer att lägga fram för 2006 tas ett betydande medelskrav upp för att man ska kunna bevara denna typ av musik från annat håll också. Vi ser alltså att detta är ett område som är på gång, men det har väl inte riktigt funnit sin form.

Anf. 21 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik:

Fru talman! Inger Nordlander talade i sitt huvudanförande om en skolbänk och en föga fantasifull rektor, som uppenbarligen inte hade förstått särskilt mycket. Sedan kom det upp ett argument som ingen av oss på den borgerliga sidan har använt – att slita på samlingarna. Det har inte någon av oss över huvud taget använt som ett argument mot den fria entrén.

Däremot kan man se andra exempel. I dag låg det ett nytt sådant hos utskottet. Det var en årsredovisning från Arbetets museum. Där skriver chefen Anders Lindh själv om året som gått att det naturligtvis inte har varit helt lätt att avstå från entréintäkter. Han skriver fortsättningsvis att förhoppningen är att man ska kunna fortsätta att ha fri entré, men att antalet stölder och skadegörelsen tyvärr har ökat under senare år. Det finns mer att läsa om det här.

Vi har inte tagit upp det. Men när vi talar om vården av samlingarna står vi inte här och fabulerar. Vi citerar faktiskt vad man säger ute på museerna om hur det ser ut i magasinerna. Det gäller både ansvarsmuseer och länsmuseum. Det är till detta som de gärna skulle vilja ha pengar. Men vem biter den hand som föder en? Hur lätt är det för ett museum att gå till angrepp på Kulturdepartementet i den här frågan?

Inger Nordlander talar också om nya grupper. Det har vi kanske inte sett så mycket av än. Kulturrådet ska ju göra en rapport under året. Man ska mäta tre gånger – tror jag att det är – per år, och sedan kommer det en rapport år 2006. Det blir alltså en slutrapport efter valet.

16 miljoner museibesök gjordes i fjol, har jag läst mig till någonstans. Det är inte så lite ändå. Det är ju inte så att museerna inte är tillgängliga för allmänheten i dag. Om det blir som vi vill från den borgerliga sidan blir det också fri entré för barn och ungdom upp till 18 år. Det är vi eniga om, och då kan man nå de nya grupper som man vill nå.

Anf. 22 INGER NORDLANDER (s) replik:

Fru talman! Vi har tagit ett stort ansvar för vården av samlingarna. Det har bland annat skett en 65-procentig höjning av anslagen under de senaste fem åren, och det representerar ungefär 480 miljoner kronor.

Det blir hela tiden en jämförelse med den fria entrén och att man ska använda de pengarna i stället. Det är det som jag sitter och lyssnar av från er hela tiden. Ibland förstår jag inte riktigt hur ni tänker i det fallet. Det är bättre att ni talar om hur ni skulle vilja göra i stället.

När det gäller vården av samlingarna vet vi också att Riksantikvarieämbetet nu sitter och arbetar fram planer för hur man ska vårda samlingarna. Allt det som ni står och kräver är ju på gång. Det är inget nytt som tas upp över huvud taget.

Anf. 23 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik:

Fru talman! Vi får väl se hur mycket tid som Riksantikvarieämbetet har möjlighet att lägga på det som man har ålagt det i regleringsbrevet. De har ju en del annat att fundera över där nu, till exempel hur de ska kunna klara sin basverksamhet över huvud taget efter flytten. Det gäller också de merkostnader som den kommer att innebära.

Man talar om publiktillströmningen. Kulturrådet skriver självt i sin promemoria att det första året med fri entré kommer att medföra en betydande publiktillströmning. Men vad händer efter år två och tre? I en senare sammanställning har man visat att på exempelvis Moderna museet gick besöksantalet ned med 37 % i mars i år jämfört med mars i fjol. Det är ingenting som jag står och gläder mig åt – tvärtom. Men jag tycker inte att det är särskilt konstigt.

Inger Nordlander har fel när hon säger detta. Vi har väldigt tydligt talat om både här och i andra debatter, våra papper, artiklar och motioner att vi i stället vill använda pengarna till museipedagogik, till fri entré för barn och ungdomar och framför allt till vård av samlingarna. Då skulle museerna få råd att ha den konservatorskunskap de behöver i stället för att hoppa mellan tillfälliga anställningar som möjligen kan beviljas med Amsmedel och annat. Det står mycket tydligt vad vi vill.

Anf. 24 INGER NORDLANDER (s) replik:

Fru talman! Det enda jag skulle vilja säga i det här sammanhanget är att det är lite förvånande att man använder energin åt det här hållet, i det här fallet mot socialdemokratien, i de här frågorna. Vi har så tydligt talat om vad vi vill satsa på och hur vi har fördelat det. Jag tycker i stället att ni skulle vända den energin till den orange gruppen. I den pm som ni har

tagit fram nämns inte ordet ”kultur” en enda gång. Att ni separat pratar om olika saker betyder inte att det är en gemensam politik.

Prot. 2004/05:119
12 maj

*Museer och
utställningar*

Anf. 25 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Fru talman! Inger Nordlander kommer inte undan det här med fri entré nu heller. Vi plågar vidare lite grann här. Vad tror du att den fria entrén på de här statliga museerna innebär för de andra museerna i Stockholm och på andra ställen?

Sedan gav du en väldigt vacker beskrivning av hur det är på Världskulturmuseet i Göteborg. Skulle det se annorlunda ut på Världskulturmuseet i Göteborg beroende på om man har betalat en starkt subventionerad entréavgift eller om man har gått in gratis?

När du ändå nämnde Världskulturmuseet i Göteborg skulle jag vilja fråga dig vad du anser om den censur som museiledningen där ägnade sig åt när en grupp i det svenska samhället klagade på en tavla som föreställde ett samlag. Museichefen tog ned den tavlan efter påtryckningar från den här gruppen. Vad tycker du om kulturens roll som demokratibevarare när man låter sig tubbas till någonting sådant på ett världskulturmuseum?

Det här har ju hänt i andra lägen också. På Historiska museet förstörde en israelisk ambassadör ett konstverk, men det byggdes upp igen med en gång som väl var. Vi har haft annat kritik också. Andra grupper ville stoppa Ecce Homo-utställningen, men den visades även här i riksdagen som väl var. Men Världskulturmuseet stoppade inte för den här kritiken.

Du skummade i pressklippen beträffande besökssiffror. Det var väl lokalpressen här i Stockholm. Jag tror inte att du har läst lokaltidningarna ute i landet i övrigt, bortsett från Göteborgs-Posten när det gällde detta med Världskulturmuseet.

Jag vill bara påpeka att jag talade om att det görs bra saker när det gäller vården av samlingar. Jag nämnde just Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna förutom Wasa och digitalisering, som jag också tror att jag nämnde. Men det behövs en plan.

Anf. 26 INGER NORDLANDER (s) replik:

Fru talman! Frågan var vad jag personligen tycker om museicheferna. Det är väl samma sak här som när ministrarna inte kan uttala sig eller göra så mycket åt det. Det är museichefens eget ansvar. Det får vi väl tycka vad vi vill om. Det beror väl på hur pass vidsynt man är.

Det var inte jag som tyckte detta om Världskulturmuseet i Göteborg, utan jag citerade. Det blir kanske mer sant då än om jag står och säger det.

Vad tycker jag om den fria entrén? Egentligen skulle det räcka med att jag bara hänvisade till Peter Pedersen. Jag tyckte att han sade jättebra saker om den fria entrén. Jag kan inte riktigt förstå det här resonemanget där man ställer grupper mot grupper. Man säger att om bara barn och ungdomar får det blir det en *happy end*. Men det är inte den stora frågan. Den stora frågan är att fler människor kommer, och barn och ungdomar går inte ensamma på museerna. Det här gäller vår gemensamma kultur. Det har en väldigt stor betydelse.

Anf. 27 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Fru talman! Så fort vi hamnar i ett läge där vi prioriterar ställs grupp mot grupp. Det är pengar som ställs mot pengar. Jag utgår ifrån att barn och ungdomar också är människor. Vi har de här 800, men det är väl inte så många som är samhällsfinansierade. Det finns många museer utöver dessa 19 statliga som är aktuella, och vi har gjort en annan prioritering.

Jag ska ta upp detta med att dra gränsen. Du sade att nu blir det inga fler statliga museer eller mer statligt engagemang. Du var ändå positiv till detta med måltiderna. Visst kan man ha något slags nationellt centrum och ett statligt engagemang även om det inte ligger i en storstad. Jag tycker att måltidskulturen har en väsentlig betydelse. Det ska inte vara en statlig styrning av vad vi ska äta eller liknande, utan det ska vara ett statligt engagemang att titta på detta. Det finns ju ett måltidsmuseum, och det finns utbildning och liknande. Jag delar den uppfattning som man har på Örebro länsbank och i Folkpartiets partimotion om att det är viktigt att göra de här satsningarna.

Anf. 28 INGER NORDLANDER (s) replik:

Fru talman! Lennart Kollmats säger att man inte ska ställa grupp mot grupp när man talar om ungdomar. Jag tycker att det blir konstigt när vissa i en familj kan gå och andra inte. För mig är det en självklarhet att man går hela familjen på det som erbjuds. I det här fallet är det den fria entrén.

Sedan förstår jag inte det som jag har hört flera gånger om att detta bara läggs i Stockholm. Det är precis som om Stockholm är en liten begränsad koloni. Stockholm är faktiskt Sveriges huvudstad. Man kan jämföra med New York och dess fantastiska museer eller London och dess fantastiska museer. Det kanske är en riktig lockelse för turister att komma till en storstad och se fantastiska museer. Det syns ju också eftersom Wasamuseet, trots att det inte har fri entré, uppvisar mängder av nya besökare. Alla som bor i Sverige besöker väl Stockholm. Det är ju Sveriges huvudstad. Det är inte bara stockholmarna som går på museerna. Man skulle kanske också kika på hur många som inte är stockholmare som går på museerna så att vi får slut på det där Stockholmspratet. Det engagerar mig eftersom jag är född i Stockholm.

Anf. 29 KENNETH LANTZ (kd) replik:

Fru talman! Nu kommer en utombys till. Det ska handla om fri entré. Jag skulle vilja ställa en liknande fråga, men jag ska försöka korta ned det så att vi inte behöver köra samma sak igen.

Jag tänker på rättvisefrågan. Är det inte en bättre fördelning att ha förmånen fri entré över hela landet än att låta ett fåtal museer ha den förmånen? På det sättet skulle det gynna ännu fler människor även om vi pratar om ungdomsgruppen. Det skulle ändå kännas bättre för barnfamiljerna och säkerligen också för dem som är ansvariga för museerna med fri entré för en större grupp människor över hela vårt land. Det skulle jag vilja ha svar på från Inger Nordlander.

Anf. 30 INGER NORDLANDER (s) replik:

Fru talman! Nu är allting alltid en prioritering. Det är alltid en fråga om resurser. Vi tycker att det är ett jättebra förslag med fri entré, och vi

startar med de statliga museerna. Sedan hoppas jag givetvis att det kan utvecklas till att omfatta hela landet eftersom jag tycker att det är en bra reform, och då är det en resursfråga. Jag ser ingen förändring av detta. Jag tycker att detta är ett perfekt första steg.

Prot. 2004/05:119

12 maj

*Museer och
utställningar*

Anf. 31 KENNETH LANTZ (kd) replik:

Fru talman! Då finns det en rimlig väg att gå, nämligen att inskränka det till barn och ungdomar. Då blir det förmodligen pengar över så att det kan räcka till hela landet, och därmed blir det en bättre fördelning. Det intressanta är ju hur en barnfamilj ute i landet som inte har möjlighet att åka till huvudstaden känner det. Det finns faktiskt människor som inte har resurser att åka till huvudstaden. För dem skulle det vara ett erkännande att de fick gå in på museet i sin stad eller i sin by utan att betala för barn och ungdomar till exempel. Vad säger Inger om detta?

Anf. 32 INGER NORDLANDER (s) replik:

Fru talman! Jag kan bara upprepa mig – det är ju det som det handlar om nu. Jag tycker fortfarande att det här är ett bra första steg. Förhoppningsvis kan alla kanske komma till Stockholm någon gång under sitt liv och få gå på de här gratismuseerna.

Anf. 33 SONIA KARLSSON (s):

Fru talman! Eftersom kulturutskottet och jag skriftligt talar förbi varandra, vill jag härmed göra ett muntligt förtydligande.

Kulturutskottet säger i betänkandet att man har förståelse för att Teracom AB i princip har fränsagt sig det ekonomiska ansvaret för Rundradiomuseet i Motala. Samtidigt säger utskottet att det är värt att notera att bolaget fortfarande äger museibyggnaden och på det sättet indirekt stöder verksamheten vid museet. Det sägs också att de driftskostnader som kommunen får betala inrymmer en inte obetydlig subvention.

Att Teracom lämnar ”en inte obetydlig subvention” för hyreskostnaden bör naturligtvis ses mot bakgrund av att Teracom, som äger museet, helt överlåtit på kommunen att ta ansvar för att rundradions historia värnas, något man kan tycka att kommunen bör ha en eloge för att den också gör. Subventionen bör också ställas mot den tidigare överenskommelsen som innebar att kommunen och Teracom vardera gick in med 400 000 kr per år till verksamheten. Ur kommunens perspektiv kan det knappast ses som något positivt att man från Teracom nu tar ut en avgift på 100 000 kr i stället.

Vad gäller Teracoms ägande av museibyggnaden har man sagt att man avser att sälja byggnaden så fort man lyckats flytta ut sin personal därifrån.

Utskottet hänvisar också till det principuttalande som gjordes av kulturutskottet 1987. Där säger man att de som tar initiativ till att starta nya museer bör se till att investeringar och drift är finansierade.

Som jag har hänvisat till i min motion öppnades Rundradiomuseet 1977, tio år före kulturutskottets principuttalande, och var då i Televerkets ägo, som då svarade för radio- och tv-sändningar i Sverige. Sedan 1992 har museet varit i Teracom AB:s ägo. Det är ju synd att vi i Motala råkar ha ett museum som redan ägs av ett statligt bolag men för vilket

detta bolag ändå inte – inte ens med stort stöd av kommunen – tar sin del av ansvaret, varken för finansiering eller verksamhet.

Anledningen till att Rundradiomuseet finns i Motala är ju att Rundradiostationen ligger där. Det är självklart att Motalasändaren har en betydelse i den svenska rundradions utveckling och den ingår i den historiska berättelsen om rundradion.

Fru talman! Rundradiomuseet är en nationell angelägenhet. Det är ett museum, ägt av ett statligt bolag – dock anser Motala kommun att det har ett sådant värde att man är villig att stödja Rundradiomuseet med visst driftsbidrag, men det förutsätter givetvis att staten tar sitt ekonomiska ansvar. Och om det inte går att lösa enbart genom Teracom AB, så bör väl exempelvis Programbolagen, Sveriges Radio, Utbildningsradion, SVT och Teracom ha ekonomisk möjlighet att tillsammans med Motala kommun vårda och värna rundradions historia för kommande generationer.

Vem annars ska vårda och värna rundradions historia? Den frågan tycker jag kräver ett svar.

Anf. 34 LINNÉA DARELL (fp):

Fru talman! Mitt anförande avser mina två motioner som behandlas i betänkandet. Den ena, motion 259 som handlar om Flygvapenmuseet i Linköping, ska jag beröra väldigt kort. Det handlar alltså om finansieringen vid den behövliga utbyggnaden. Där konstaterar jag med tillfredsställelse att museet nu är omnämnt i regeringens budgetförslag – det är ju ett par år sedan jag väckte den här motionen – på ett sådant sätt att det tycks gå i rätt riktning.

Den andra motionen däremot, nr 265, handlar om beslutsordningen för disposition av museiföremål. Intresse och engagemang för det nationella kulturarvet har ökat starkt under senare år, och med det ökade intresset ställs också krav på museernas förutsättningar och förmåga att presentera sitt material och att nå ut till allmänheten. Att ändamålsenligt och med stor tillgänglighet kunna ta del av kulturarvet är krav som måste tillgodoses. Den utvecklingen är påtaglig på regional nivå, där det ökade intresset inbegriper landskapens och regionernas historia och utveckling. Det finns ökade önskemål och krav från befolkningen att ta del av, och från museerna att kunna visa, delar av det regionala kulturarvet som finns på andra håll i landet. En huvuddel av beståndet, oftast den värdefulla delen, finns samlad hos de centrala museiinstitutionerna i Stockholm.

Kraven på visningar på regional nivå har emellanåt kommit i konflikt med de centrala institutionernas ambitioner att ständigt kunna visa det mest värdefulla materialet. Bland annat finns det exempel från mitt hemlän, Östergötland, från senare år. I samband med dessa meningssmottningar har det visat sig att det saknas möjlighet för den missnöjda parten att gå vidare, alltså att överklaga – ett slags rättsosäkerhet, skulle man kunna säga. Beslutet fattas ensidigt av en av parterna i målet, och därmed anses frågan sedan vara slutligt avgjord. Det är naturligtvis orimligt. Det är det som min motion, nr 265, handlar om.

Jag tycker inte att utskottets majoritet riktigt svarar på motionens krav. Utskottet skriver att det är viktigt med en generös hållning från de centrala museerna, och det är vi naturligtvis ense om, men eftersom ing-

en är felfri kan konfliktsituationer ändå uppstå. Då är det som sagt orimligt att det inte finns en oberoende part som faller avgörandet.

Precis som folkpartisterna Lennart Kollmats och Cecilia Wikström skriver i reservation nr 4 anser jag – det är också kravet i min motion – att en översyn bör göras av beslutsordningen i frågor som rör disponeringen av det nationella kulturarvet för att finna nya och mer ändamålsenliga former. Jag vill alltså yrka bifall till reservation nr 4.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

6 § Arkivfrågor

Föredrogs
kulturutskottets betänkande 2004/05:KrU9
Arkivfrågor (prop. 2004/05:124).

Anf. 35 JOHAN ANDERSSON (s):

Fru talman! I dag ska kammaren debattera det viktiga området arkivfrågor. I betänkandet behandlas regeringens proposition 2004/05:124 *Arkivfrågor* och de motioner som kommit in med anledning av propositionen samt motioner från allmänna motionstiden de tre senaste åren.

Arkivfrågor är en viktig och angelägen fråga för kulturarvet. Utskottet trycker därför både på kulturarvsmålet för att kulturarvet ska bevaras och brukas och på jämlikhetsmålet för att alla ska kunna bli delaktiga i kulturlivet och i kulturupplevelser.

Kulturutskottet har därför tillstyrkt förslaget om att inrätta ett tidsbegränsat nationellt uppdrag inom arkivområdet och välkomnar att det ska inriktas på arkivpedagogik.

I betänkandet behandlas också motioner med olika innehåll inom arkivfrågorna såsom ansvar för nationella och andra språkliga minoriteter, handikappades tillgång till arkiven, Svenska kyrkans arkiv, bevarande av digital teknik etcetera.

Samtliga motioner inom området har avstyrkts, och det finns 13 reservationer.

Jag välkomnar den debatt som nu ska följa till gagn för arkiven och den kulturskatt som finns i dessa.

Anf. 36 ANNA LINDGREN (m):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservation nr 1 men står självfallet bakom alla reservationer där vi moderater finns med.

Arkivfrågan är inte precis den politiska fråga som människor går och funderar över till vardags. Ändock är den en mycket viktig fråga eftersom det handlar om en stor del av vårt kulturarv. Jag ska ta upp två frågor i detta sammanhang. Den ena gäller Svenska kyrkans arkiv och den andra den digitala framtiden.

Jag vill understryka att Svenska kyrkans arkiv är av nationellt intresse även efter det att kyrkan skildes från staten. Från Moderaternas sida menar vi att det är angeläget att den nationella arkivpolitiken omfattar de

Prot. 2004/05:119
12 maj

*Museer och
utställningar*

Arkivfrågor

kyrkliga arkiven. Folkbokföringsmaterialet förs successivt över till landsarkiven – en procedur som kommer att pågå under förhållandevis lång tid.

Mot den bakgrunden är det viktigt att de statliga arkiven etablerar ett samarbete med Svenska kyrkan och att den kompetens som finns hos präster och vid pastorsexpeditioner tas till vara. Vi föreslår därför att samarbetet mellan Svenska kyrkan och de statliga arkiven ska stärkas.

Det största problemet som vi står inför är det digitala kulturarvet. Det berörs i propositionen, men utan att man tar problemet riktigt på allvar. I den utredning som föregick propositionen, SOU 2002:78, finns som bilaga 2 en mycket tung promemoria, *Långsiktigt bevarande av digital arkivinformation*. Den utmynnar i slutsatsen att om ingenting radikalt görs kommer man inte att kunna bevara informationen.

Risken är enligt min uppfattning stor att vi kommer att förlora stora delar av det digitala kulturarvet. I praktiken innebär det att forskningens möjligheter att revidera samhällsutvecklingen kommer att bli kraftigt begränsade och att kostnaderna för forskningen, för att försöka kompensera arkivförlusterna, långsiktigt kommer att vida överstiga vad det skulle kosta att ta hand om den ADB-information som finns i arkiven hos myndigheter, organisationer och företag.

Arkivens forskningsförberedande verksamhet är viktig för att bevara informationen men också för att beskriva informationen så att det går att göra korrekta källkritiska bedömningar. För att klara dessa uppgifter krävs under en period extraordinära resurser, och Riksarkivet borde få i uppdrag att upprätta och genomföra en handlingsplan som tar sikte på alla faser i arkivhanteringen och även innebär att man samarbetar över sektorsgränserna.

Här kan man snegla på våra nordiska grannar. I Danmark har man gått betydligt mer offensivt till väga. Där har Statens Arkiver – Rigsarkivet, landsarkiven och så vidare – för några år sedan slutit ett så kallat resultatkontrakt med departementet om att förbereda övergången till digitala leveranser i stor skala; i princip ska all information vara digital och levereras digitalt. Kontraktet är kopplat till särskilda resurser under kontraktstiden.

I Norge har man tidigt satsat på en gemensam programvara för statliga myndigheters diarium och senare byggt ut det till ett ärendehanteringssystem. Det har lett till att det där är lättare att klara problemen än hos oss, där systemen skiftar mellan och delvis inom myndigheterna.

Behovet att klara det digitala kulturarvet gäller i lika hög grad kommuner och landsting, vilkas verksamhet är sådan att mycket av den viktigaste samhällsinformationen finns där, till exempel inom byggnadsnämnder, skolor, socialvård, sjukvård och så vidare.

Det gäller alltså att ha en aktiv hållning. Arbetet måste börja redan ute på de arkivbildande myndigheterna eller motsvarande och följas upp kontinuerligt. Arkivmyndigheterna har här en mycket central roll i sin fältverksamhet för att vi ska ha en rimlig chans att bevara någon information för framtiden.

För mig som historiker är arvet från vår samtid också viktigt. Vad har de framtida historikerna för möjligheter att forska om det som händer nu, eller ska vi bara ha den samtidshistoria som vi själva skriver? Vi vet att med lite perspektiv kan man se på tiden på olika sätt. Man undrar vilka

källor de kommer att ha om 200 år när de ska se vad som hände i början av 2000-talet.

Vi moderater anser alltså att man ska jobba tillsammans med Riksarkivet för att utarbeta en nationell strategi och en långsiktig handlingsplan för att bevara det digitala materialet.

Anf. 37 HANS BACKMAN (fp):

Fru talman! Inger Nordlander sade i sitt anförande om museer och utställningar att det är viktigt att våra museisamlingar inte ligger och blir dammiga och att det inte bara är våra experter som tittar på dem. Det är helt sant att det måste vara så. Kulturen ska vara tillgänglig för alla och bevaras. Därför är det också viktigt att vi nu år 2005 på allvar ser till att vårt kulturarv inte försvinner ut i cyberrymden. Det är en ny aspekt på kulturbevarandet som vi står inför.

Väsentliga delar av kulturarvet ska göras tillgängliga i elektroniska nätverk, och varje dag läggs nya delar till vårt gemensamma kulturarv. Den nya tekniken gör att invånare som är intresserade av arkivmaterial, till exempel vid släktforskning, på ett helt nytt sätt själva kan arbeta med materialet.

Den allt snabbare datoriseringen kan emellertid också vara ett hot, trots möjligheterna. Skriftlig information försvinner och hamnar i stället i datorer via e-post och kan, när e-posten sedan raderas, försvinna. Och därmed kan ett tomrum i kulturarvet uppstå.

Frågor som rör arkivering av elektroniska källor har nu börjat studeras. Kungl. biblioteket har fått ett uppdrag att dokumentera svenska hemsidor på Internet. Det är bra. Övergången till den digitala tekniken utgör en stor utmaning på kulturarvsområdet. Det papperslösa samhället har medfört att en helt ny typ av material ska bevaras för framtiden. Det finns en risk att Sverige kommer att förlora stora delar av detta digitala kulturarv. Det är alltså hög tid att utveckla system och rutiner för en arkivstrategi som är anpassad till den digitala miljön.

Folkpartiet anser att regeringen tillsammans med framför allt Riksarkivet ska utarbeta en nationell strategi och en långsiktig handlingsplan för att bevara digitalt material. Folkpartiet har i sitt budgetalternativ anvisat 2 miljoner kronor årligen under 2005 och 2006 för en förstudie under anslagen till Riksarkivet och landsarkiven.

Folkpartiet vill också understryka vikten av att Riksarkivet och landsarkiven har välutbildad och kompetent personal. Även större myndigheter och kommuner bör ha välutbildade arkivarier. Vidare anser vi att regeringen bör se över personalsammansättningen inom de statliga myndigheter som ansvarar för olika arkiv, både när det gäller antalet anställda och deras kompetens.

Vid sidan av de stora museernas och bibliotekens samlingar finns många värdefulla kulturföremål. Det finns böcker och arkivalier spridda på mindre institutioner och i privata samlingar. Dessa utsätts ofta för förslitning till följd av resursbrist eller av brist på kunskap om hur de bör behandlas och bevaras.

I betänkandet framgår att ett första steg för att nå fram till en ändamålsenlig kompetensförsörjning är att identifiera de behov som finns och inte är tillgodosedda. Därför anser Folkpartiet att regeringen ska utarbeta en nationell plan för utbildning i hantering av arkivalier. Även här har vi

anvisat pengar i vårt budgetalternativ. Vi gör det i form av ett nytt anslag där vi anvisar 4 miljoner kronor för 2005 och 6 miljoner kronor för vardera 2006 och 2007.

Fru talman! Det är viktigt att vårda det idrottshistoriska arvet. Idrotten är Sveriges genom tiderna största folkrörelse. Dess historia är därför i högsta grad värd att bevara. Fortfarande finns personer som varit med i stort sett från idrottsrörelsens begynnelse, och det är väsentligt att deras kunskap bevaras. Likaså finns det säkerligen hos många föreningar och förbund handlingar och minnessaker som är värda att bevara.

De regionala folkrörelsearkiven skulle kunna vara mottagare av äldre föreningshandlingar. Dagens elektroniska hantering medför arkivaliska problem genom att tekniken snabbt blir omodern och förändras så radikalt att det som för fem år sedan arkiverades på diskett kanske inte längre är tillgängligt. Även idrottsrörelsen måste uppmärksammas på detta, så att man vid införskaffandet av ny teknik säkerställer överföringar, så att man kan bevara. Ett skäl till detta är också att man ska möjliggöra framtida forskning om idrottens utveckling under olika tidsperioder.

Folkpartiet kan konstatera att en rad enskilda arkiv förstörs på grund av okunnighet. Det är tragiskt. Många idrottsföreningar har arkiv av kulturhistoriskt värde som riskerar att förstöras eftersom de ansvariga inte riktigt förstår värdet av de samlingar man har i föreningen.

Idrottens historia är i högsta grad värd att bevara. Av betänkandet framgår att mycket återstår att göra för att bevara det idrottshistoriska arvet. Riksidrottsförbundet, specialförbunden och distriktsorganisationerna bör enligt Folkpartiets mening därför uppmana klubbarna att se till att handlingar inte försvinner. Vidare bör Riksarkivet få i uppdrag att informera föreningar, folkrörelser, organisationer och enskilda om arkivens betydelse och om möjligheterna att bevara arkivmaterialet för eftervärlden.

Fru talman! Jag vill också säga något om handikappades tillgång till arkiven. Folkpartiet anser att det är angeläget att personer som har funktionshinder kan bli mer delaktiga av den information som finns i arkiven än vad som är fallet nu. Vi menar därför att Riksarkivet och landsarkiven ska få i uppdrag att tillsammans med handikapporganisationerna kartlägga hur tillgängligheten för funktionshindrade kan förbättras. När man skapar miljöer i vårt samhälle missar man ofta att jobba ihop med handikapporganisationer och få del av deras kunskaper om hur man bäst utformar olika platser, i det här fallet arkiven, så att de fungerar bra även för dem som har funktionshinder. Det här är viktigt.

Till sist vill jag säga något om principerna för fördelning av statsbidrag till enskilda arkiv. De enskilda arkiven utgör en viktig del av kulturarvet, men trots det får de mycket blygsamma statliga bidrag. Av de 10,3 miljoner som i statsbudgeten anvisas på Riksarkivets ramanslag och som fördelas av Nämnden för enskilda arkiv går nästan 5,7 miljoner kronor till Arbetarrörelsens arkiv. Resterande 4,6 miljoner kronor fördelas på övriga enskilda arkiv. Mot denna bakgrund anser vi i Folkpartiet att principerna för fördelning av statsbidrag ska ses över.

Fru talman! Jag står givetvis bakom samtliga Folkpartiets reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 4.
(forts. 8 §)

Kammaren beslutade kl. 13.54 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

7 § Frågestund

Frågestund

Anf. 38 ANDRE VICE TALMANNEN:

De från regeringen som deltar i dagens frågestund är samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin, statsrådet Ylva Johansson, jordbruksminister Ann-Christin Nykvist, finansminister Pär Nuder och statsrådet Ibrahim Baylan.

Betyg i skolan

Anf. 39 STEN TOLGFORS (m):

Fru talman! Socialdemokraterna har alltid varit emot utvärdering av elevers kunskaper. Det har lett till motstånd mot betyg. Det har lett till att Skolverket haft till uppgift att hindra skolor som vill lämna skriftliga omdömen som är betygsliknande. Det har också lett till att en stor andel elever har kunnat gå igenom grundskolan osedda. Var fjärde elev når inte grundskolans kunskapsmål och får inte det stöd de behöver.

Nu svänger Skolverket och talar om betyg tidigare och om skriftliga omdömen som ska få vara betygsliknande. Man säger att betygen kommer som en överraskning och att det inte finns tid att göra någonting åt dem när de väl kommer.

Skolminister Baylan står ensam kvar, övergiven till och med av sin egen myndighet, utan kunskapsfokus. Han sade i går att i valet mellan nya reformer, nya betyg och arbetsro för skolan väljer han arbetsro. Samtidigt driver han de facto införandet av ett helt nytt betygssystem på gymnasiet. Där ska glidande ämnesbetyg införas, kursplaner och ämnesindelning göras om, vilket är ett enormt arbete och kommer att kosta 1 ½ miljard kronor.

Kommer skolministern att ta sina egna argument på allvar och avbryta detta experiment med införande av ämnesbetyg i gymnasieskolan?

Anf. 40 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Regeringens politik att försöka sätta arbetsro, trygghet och lärande i fokus i skolan pågår för fullt. De insatser vi gör när det gäller att öka antalet anställda i skolan, fler lärare och andra specialister, med 15 000 är en kraftfull satsning på just kunskaperna i den svenska skolan.

Den rapport som nyligen har lämnats talar just om den modell som vi socialdemokrater alltid har trott på. En sammanhållen skola, säger Skol-

verket, är vida överlägsen den sorteringskola som moderater, folkpartister och andra borgerliga partier står för. Jag känner mig trygg i att Skolverket tar de uppdrag de fått av regeringen på fullt allvar och drar konsekvenserna av de internationella rapporter vi har fått.

Sten Tolgfors frågar om förändringar. Jag tror att den svenska skolan i alla lägen måste vara beredd att förändras för att se till att alla barn får en bra utbildning.

Anf. 41 STEN TOLGFORS (m):

Fru talman! Som alla hörde var det där över huvud taget inte i närheten av ett svar på den fråga jag ställde, som handlade om betyg. Vad tycker skolministern egentligen? I går var skolministern inte principiellt emot att betyg ges tidigare, men han sade ändå nej till förslaget. Är skolministern för eller emot? Ska det vara fler eller färre betyg? Ska det vara fler eller färre steg? Ska de ges tidigare eller senare? Är betygen en viktig signal om elevers kunskapsutveckling eller inte? Eller är betyg bara viktiga för de elever som råkat fylla 15 år?

Dessutom vill jag avvisa skolministerns påstående. Det är i dag vi har en socialdemokratisk trekvartsskola. Det är en sorteringskola. 75 % når fram och 25 % gör det inte, och skolministern är nöjd med detta år efter år.

Red nu ut synen på betyg, skolministern. Du var principiellt inte emot, men du avvisade ändå alla förslag. Det tycker jag är ett signifikant uttalande för en socialdemokratisk skolminister som inte vet vad han vill utan bara försöker manövrera mellan skären och öarna i den skolpolitiska debatten. Han har ingen egen agenda, men avvisar alla andras förslag, ingen linje för att fler elever ska lära sig mer i skolan.

Anf. 42 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Det är viktigt med en riktig beskrivning av sakernas tillstånd. Det finns ingen anledning att ägna sig åt pajkastning och oriktiga uppgifter. Den socialdemokratiska regeringen tycker att det är väldigt viktigt att vi har en tidig uppföljning i den svenska skolan, inte minst när det gäller kunskaperna. Det är därför regeringen har fattat beslut om att införa individuella utvecklingsplaner redan från första året för samtliga elever i den svenska skolan. Det är viktigt därför att det ger en signal till skolan att också tillsammans med föräldrarna gå igenom hur eleverna ligger till redan från det första året liksom vilken hjälp och vilket stöd de behöver.

När det gäller det förslag som Sten Tolgfors frågar om, betyg i sjunde eller åttonde klass, har jag svårt att se hur det i sig skulle kunna revolutionera den svenska skolan.

Förändringar ska vi naturligtvis alltid vara öppna för. Jag tror också att den svenska skolan måste vara beredd på ett ständigt förändringsarbete. Men för en skola som de senaste 16 åren har gått igenom enorma förändringar och där jag möter ett stort behov av arbetsro menar jag att vi i valet mellan nytt betygssystem och arbetsro måste välja arbetsro så att alla barn och elever, med de regler och grunder vi har, kan få en bra utbildning.

Anf. 43 ROGER TIEFENSEE (c):

Fru talman! I veckan kom det nya dystra siffror om arbetslösheten. I april var 348 000 personer, eller 7,9 % av arbetskraften, arbetslösa eller i åtgärder. Det är 25 000 personer fler än motsvarande tid förra året. Lägger man därtill alla som är förtidspensionerade, som är sjuka eller som inte får jobba så mycket som de vill är det över en miljon människor i arbetsför ålder som inte går till jobbet en vanlig dag.

Det här är jag oroad och besviken över. Jag är oroad därför att det hotar samhällsekonomin. Jag är oroad och besviken därför att regeringen verkar ha tappat greppet. Vi behöver fler arbetade timmar och fler som får chansen att bidra på arbetsmarknaden, och därför behövs det fler företag som vågar växa och anställa.

Centerpartiet har lagt fram förslag om att halvera arbetsgivaravgiften för den först anställda i ett företag, att halvera arbetsgivaravgiften för nyanställningar och att behålla den halvering av arbetsgivaravgiften som finns i utsatta regioner. Min fråga till finansministern är om han är beredd att ta till sig de här förslagen, eftersom regeringens nuvarande politik uppenbarligen inte ger företagen modet att våga växa och anställa.

Anf. 44 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Om Roger Tiefensee är intresserad av de långtidsarbetslösas situation har han möjlighet att inom de närmaste veckorna rösta på regeringens förslag till vårproposition, som innehåller konkreta åtgärder för att just se till att de långtidsarbetslösa, de som har befunnit sig längst från arbetsmarknaden, får chans att komma ut på arbetsmarknaden.

Det förslag som ligger på riksdagens bord är betydligt mycket mer generöst än det förslag som Roger Tiefensee förespråkar. Det innebär en skatterabatt på ungefär 30 % i motsats till den skatterabatt på ungefär 85 % för de långtidsarbetslösa som det förstärkta anställningsskyddet innebär. Om Roger Tiefensee verkligen ömmar för de långtidsarbetslösas situation, välkommen att rösta på vårpropositionen! Det finns ju inget samlat borgerligt alternativ som man kan rösta på.

Anf. 45 ROGER TIEFENSEE (c):

Fru talman! Jag vidhåller nog att den borgerliga alliansens förslag om nystartsjobb är mer långsiktigt och mer brett. Det riktar sig inte bara till långtidsarbetslösa. Det riktar sig till dem som har varit sjukskrivna eller haft försörjningsstöd. Det är bredare. Det är mer långsiktigt. Därmed är det ett bättre förslag för att minska arbetslösheten.

Men frågan gällde behovet av att företag ska ha modet att våga växa och anställa. Där har vi som parti ytterligare förslag om att halvera arbetsgivaravgiften för den först anställda, för nyanställningar och att behålla den regionala nedsättningen av arbetsgivaravgiften.

Frågan kvarstår: Är finansministern beredd att ta till sig det här förslaget?

Anf. 46 Finansminister PÅR NUDER (s):

Fru talman! Centerpartiet och Roger Tiefensee får väl bestämma sig. Är det Centerns politik man ska plädera för, eller är det den så kallade alliansens politik man ska plädera för? Ibland är det det ena, ibland är det det andra. Det är väl ganska signifikativt för situationen i alliansen, denna uppblåsta pr-maskin som har varit väldigt framgångsrik och får fina bilder i tidningarna men som inte har lyckats presentera ett samlat alternativ till regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiets ekonomiska politik.

Det ligger på riksdagens bord ett konkret förslag som innebär en skatterabatt för arbetsgivare, privata som offentliga, att med stor generositet kunna anställa dem som befinner sig längst från arbetsmarknaden. Varsågod! Kom igen och stöd det förslaget. Motsatsen finns ju inte. Det finns inget samlat alternativ på riksdagens bord från den borgerliga alliansen, dessvärre.

Skolverkets förslag till reformer i skolan

Anf. 47 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Skolverkets rapport, som är het i dagarna, har som bakgrund att svenska elever har blivit mycket sämre i läsning, skrivning och räkning enligt stora undersökningar. Det drabbar framför allt elever som har det svårt på olika sätt och som skulle behöva skolan allra bäst.

Nu har Skolverket presenterat en lång lista med förslag till åtgärder. Jag ska bara nämna några exempel. Det handlar om betyg och nationella prov tidigare, om tydliga mål i svenska och matte redan i årskurs 2, om att elever ska kunna gå om ett år, om bättre ämneskunskaper i lärarutbildningen och tydligare befogenheter i kampen mot skolk och mobbning i skolan.

Vi tycker att det är mycket bra förslag. Min fråga är om skolministern tänker följa upp förslagen eller några av förslagen. Blir det några reformer att vänta för att vända den negativa utvecklingen i skolan?

Anf. 48 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Jag får frågan om regeringen har tänkt vidta några åtgärder. Regeringen har vidtagit och kommer att vidta ännu fler åtgärder. Låt mig nämna ett flertal.

Regeringen har tillsammans med samarbetspartierna valt att satsa på fler lärare och annan personal i skolan. Sammanlagt 15 miljarder kommer att satsas fram till nästa år på just att öka antalet lärare och annan personal för att få ned klasstorlekarna.

Regeringen har också beslutat att införa individuella utvecklingsplaner. Vi har också gett i uppdrag till Skolverket att göra en analys, som det nu gör, och också bett om förslag till förändringar som handlar om att få tydligare kursplaner och att sätta fokus på baskunskaperna läsa, skriva och räkna. Vi kommer att se över målen över huvud taget för den svenska skolan.

Regeringen vidtar ett flertal åtgärder för att sätta fokus på lärandet, tryggheten och studieron i skolan.

Anf. 49 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Jag tror att skolministern missförstod min fråga. Jag frågade inte om åtgärder i största allmänhet, utan jag frågade om skolministern tänker vidta några åtgärder med anledning av Skolverkets förslag. Jag tycker att de förslagen är väldigt bra och tycker att det vore synd om de skulle hamna i papperskorgen bara för att Folkpartiet har föreslagit sådana åtgärder tidigare.

Frågan är alltså om skolministern tänker vidta några åtgärder med anledning av något eller några av Skolverkets förslag. Eller ska den skolpolitik som man hållit på med så länge och som leder till att allt fler misslyckas fortsätta? Ska vi fortfarande styras av visionen om den betygsfria, kravlösa skolan?

Anf. 50 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Det är ingen hejd på Folkpartiets vilja att svartmåla den svenska skolan. Jag vill framhålla att man i den här rapporten, som Skolverket har gjort på regeringens uppdrag, framhåller att vi har en skola som på många sätt håller sig i världsklass. Dock har vi bekymmer som handlar om att det finns brister i kunskaperna i matematik och naturvetenskap. Där har regeringen vidtagit och kommer att vidta ett flertal åtgärder för att både förtydliga målen för skolan, för att stärka uppföljningen och för att stärka resurserna till skolan, vilket de borgerliga partierna – vissa av dem i alla fall – har sagt nej till. Jag tror att det är viktigt att se till att det handlar om inte bara ett fåtal vackra ord utan också rejäla insatser för att göra en bra skola till något ännu bättre.

Nolltolerans mot mobbning i skolan

Anf. 51 TORSTEN LINDSTRÖM (kd):

Fru talman! Varje dag ägnar 4 av 10 lärare enligt en ny undersökning bland 1 200 svenska lärare en betydande del av sin arbetstid till att skapa lugn och ro i klassrummet. Svenska elever kommer för sent, de får ingen arbetsro, lärare och annan personal blir utsatta för våld på jobbet. De stora offren för denna skola är förstås eleverna, som blir lidande i en otrygg skola. Vi kristdemokrater vill i stället ha en trygg skola med fokus på kunskap.

Min fråga, fru talman, till skolministern är om regeringen äntligen är beredd att införa nolltolerans mot mobbning i skolan och ge lärarna de verktyg som de så väl behöver. Har det blivit dags för lugn och ro?

Anf. 52 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Tryggheten och studieron är en viktig del av regeringens politik. Vi vet att tryggheten och studieron är en grundförutsättning för lärandet. Jag vet, inte minst av egen erfarenhet, att det är oerhört svårt att ta till sig lärandet i en skola som präglas av otrygghet eller är stökig. Jag vet det av egen erfarenhet, därför att den skola jag gick i i mångt och mycket präglades av det. Det är därför oerhört viktigt för den socialdemokratiska regeringen att komma fram med förslag som ska förtydliga skolans ansvar för att garantera tryggheten och säkerställa studieron. I dag presenterades en lag som ska förtydliga det ansvaret. Men det är

också viktigt, när vi nu förtydligar ansvaret, att gå vidare och i en ny skollag förtydliga vilka befogenheter skolan har så att både ansvar och befogenheter blir tydliga.

Om nu Kristdemokraterna och Torsten Lindström verkligen brinner för den här frågan räknar jag i så fall med att de stöder regeringens förslag om tryggheten och studieron i skolan.

Anf. 53 TORSTEN LINDSTRÖM (kd):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet. Men det räcker inte med fagert tal. Dagens diskrimineringsförslag, som ministern har lagt fram med sina stödpartier, ger inte alls de verktyg som lärarna behöver och efterfrågar för att skapa lugn och ro i klassrummet. De förslagen har regeringen i stället dragit i långbänk. De kom för flera år sedan i Skollagsutredningen, och sedan dess har ingenting hänt. Det duger inte; det räcker inte med att prata om lugn och ro när ansvaret för att det inte blir så ligger i Regeringskansliet, som inte klarar av att lägga fram de förslag som behövs och som så otroligt många lärare frågar efter och som det faktiskt också finns en bred enighet om hos flera partier.

Det är inte heller någon slump att det är oroligt i den svenska skolan. Det beror på den skolpolitik som har rivit ned lärarrollen, kastat ut värderingarna, gjort lärarna till så kallade kompisar i stället för vuxna.

Fru talman! Det är dags för någonting annat. Det är dags för en skola med lugn och ro. Är ministern under tiden beredd att ta ansvaret för att det inte är så?

Anf. 54 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Vi har redan i dag nämnt den rapport som Skolverket har lämnat. Vi har också sett ett flertal internationella rapporter om läget i den svenska skolan. Samstämmigt i samtliga dessa rapporter sägs att elever och lärare i den svenska skolan trivs allt bättre i skolan. Arbetsmiljön upplevs som tryggare. Men för regeringen har det varit väldigt viktigt att framhålla att när det gäller kränkningar och diskriminering accepterar vi inte att en enda av våra elever, eller för den delen lärare, känner sig kränkt eller diskriminerad.

Det är därför regeringen i dag har presenterat ett förslag om en ny lag mot mobbning och diskriminering i skolan. Vi kommer också att gå vidare med en ny skollag och förtydliga vilka befogenheter skolan ska ha för att skolan ska kunna nå upp till det ansvar som den har. Det är inget tvivel om att det är viktigt med tydligt ansvar och tydliga befogenheter för skolan så att vi får trygghet, studiero och lärande också i den svenska skolan.

Effekthöjningar i Ringhals

Anf. 55 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Min fråga riktar sig till Mona Sahlin.

Kärnkraftsinspektionen har tillstyrkt att Ringhals får genomföra sina föreslagna höjningar av den termiska effekten i Ringhals 1 och 3, men Miljödomstolen har sagt nej. Ansökan ligger nu på Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementets bord för avgörande.

Mona Sahlin har i Ny Teknik blivit citerad så här: Jag har en positiv inställning till effekthöjningar, men det förutsätter naturligtvis att kärnkraften uppfyller gällande krav.

Har Mona Sahlin blivit felciterad i Ny Teknik, eller kan man hoppas på att ministerns positiva inställning har blivit påverkad av Miljödomstolens beslut?

Anf. 56 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Centerpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har en gemensam strategi för hur vi ska ställa om energisystemet och hur vi successivt ska avveckla kärnkraften. I slutet av maj detta år stängs Barsebäck 2 som ett tydligt led i detta. Kärnkraften som sådan kommer dock att finnas kvar under ganska lång tid. Det jag har uttryckt är att under den tiden är det oerhört viktigt att kärnkraften är både säker och effektiv.

Själva frågan – om vars beredning Ingegerd Saarinen ställer sin fråga – om effekthöjningen ligger på regeringens bord. Vi får återkomma när frågan är färdigberedd. Men det är viktigt att komma ihåg att effekt och säkerhet är två sidor av samma sak och väsentligt för de år som kärnkraften kommer att finnas kvar.

Anf. 57 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! En effekthöjning innebär att det kommer att gå åt mer uran, att det blir mer radioaktivitet. Det blir mer avfall, och avfallsfrågan är inte löst. Det blir större olycksrisker och värre konsekvenser om en olycka skulle inträffa. Dessutom styr man om väldigt mycket pengar, kanske 15–25 miljarder, från andra möjliga effektivitetsinvesteringar eller investeringar på förnybara energislag över till kärnkraft.

Min förhoppning är att de här sakerna ska påverka utgången av diskussionen om effekthöjningarna.

Anf. 58 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Återigen: Det konkreta ärendet bereds, så det kan jag inte säga mer om nu.

Däremot får det inte råda något tvivel om att marschen mot ett energisystem som baseras på förnyelsebara energikällor är inledd. I det arbetet ingår att successivt i lugn och ordning och med ersättning av förnyelsebara energikällor avveckla kärnkraften. Den strategin är oerhört viktig och kommer i längden att betyda mycket också för tillväxten och våra svenska företag. Men det är ändå viktigt att ha en respekt för diskussionen om säkerhetsaspekterna och därmed också effektivitetsfrågorna när det gäller kärnkraften så länge den finns kvar.

Betyg i skolan

Anf. 59 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Fru talman! Vi har pratat om betyg, och i dag är det väldigt många elever som lämnar grundskolan utan godkända betyg i kärnämnen. Det har fått till följd att gymnasiets individuella program i många skolor är det största programmet. Det är en riktig sorteringskola, där många ungdomar inte får sina livsdrömmar realiserade därför att de inte har fått

chansen tidigt. Den unga människa som i årskurs 8 får varning i betyget eller Icke godkänd har väldigt kort tid på sig att ordna så att han eller hon får godkända betyg i grundskolan.

Jag undrar varför regeringen inte vill tillåta alla elever i Sverige att få godkända betyg och få sina livsdrömmar realiserade, så att man redan på mellanstadiet kan sätta till resurser för de elever som behöver det, i stället för att vänta till slutet av årskurs 8 när det oftast är för sent. Varför tillåter man denna sorteringsskola där 25 % inte får godkända betyg?

Anf. 60 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Det är viktigt med en stark uppföljning, inte bara från mellanstadiet utan även från första året i grundskolan. Det är därför regeringen har beslutat att införa individuella utvecklingsplaner redan nästa vårtermin för samtliga elever redan från första året.

Jag tror inte att det räcker bara med att sätta upp mål och tydlig uppföljning. Man måste också vara beredd att göra satsningar, och det är det som regeringen gör. Förutom de sammanlagt 15 miljarder som vi satsar på att anställa fler lärare och annan personal i skolan kommer regeringen också att under nästa år satsa 450 miljoner kronor på att stärka kvaliteten på det individuella programmet.

Vi har haft en mycket positiv utveckling de senaste tio åren som har inneburit att dubbelt så många gymnasieelever genomgår en treårig gymnasieutbildning. Det är ett väldigt bra steg på vägen till att ge alla elever en bra utbildning. Men det räcker inte för oss. Vi kommer att jobba vidare för att se till att alla får en bra utbildning så att de kan göra egna livsval och förverkliga sina egna drömmar.

Anf. 61 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Fru talman! I dagens skola börjar man med utvecklingssamtal tidigt, i årskurs 1, där vi föräldrar får lyssna på lärarnas omdömen om våra barn. Vi får aldrig någon skriftlig information. Jag tror att det är väldigt viktigt för de flesta föräldrar att få både en muntlig och en skriftlig information, så att man hemma på kammaren eller vid köksbordet kan gå igenom vad man kan stötta sitt barn med och hur man ska hjälpa honom eller henne med läxor, redan från årskurs 1 så att inget barn blir lämnat på efterkälken. I dagens skola fungerar det inte så.

Efter min egen erfarenhet av två barn i skolan i nio år och ett antal utvecklingssamtal kan jag säga att föräldrar väljer informationen, lyssnar på olika saker och inte får en fullödig information.

Varför inte ge alla barn chansen att klara skolan och få sina livsdrömmar realiserade och chansen att göra det som de drömmer om? Varför lämna 25 % efter?

Därför är min fråga återigen när det gäller betygen hur skolministern ser på förslaget från Skolverket om tidigare betyg.

Anf. 62 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Jag kan glädja ledamoten med att de individuella utvecklingsplanerna kommer att fungera just så. En sådan plan ska vara utformad som ett avtal mellan skolan och hemmet om vilken hjälp och vilket stöd en elev behöver för att nå de mål man gemensamt har satt upp. Syftet med dessa utvecklingsplaner är just att de ska vara framåtsyftande och

vara till stöd både för skolan och för hemmet. Vi vet att en större samverkan mellan skola och föräldrar är en framgångsfaktor när det gäller elevernas förmåga att nå upp till målen.

Det är också viktigt med en riktig beskrivning. Det nämndes här att det är 25 % som inte når behörighet. Det är inte med sanningen överensstämmande. Det är 10 %. För den socialdemokratiska regeringen är det 10 % för mycket, och det är därför vi nu både gör rejäla satsningar när det gäller en starkare uppföljning i skolan och är beredda att göra stora satsningar för att se till att fler elever kan genomgå en bra grundläggande utbildning och förverkliga sina egna livsdrömmar.

Demenssjukvården

Anf. 63 CHATRINE PÅLSSON (kd):

Fru talman! Min fråga riktar sig till äldreomsorgsminister Ylva Johansson.

Det är få personer i detta land som jag invärtes känner så mycket för som de demenssjuka och deras anhöriga. De har en ohyggligt svår situation. När vi andra nu går mot sommar kanske väldigt många demenssjuka inte ens får möjlighet att vara ute.

Vi har lagstiftat om att kor och grisar ska få vara ute, och det är bra. Min fråga är om Ylva Johansson har tänkt föreslå en lagstiftning som garanterar att också demenssjuka får vara utomhus, helst på sommaren.

Anf. 64 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! De demenssjuka och deras anhöriga är en väldigt viktig grupp, och vi vet att vi behöver göra mer insatser för den gruppen. Det var just därför som regeringen för ett par år sedan tillsatte Demensarbetsgruppen, som kom med många väldigt bra förslag. En hel del av dem håller redan på att genomföras.

För att se till att man lever upp till de höga ambitioner som finns i socialtjänstlagen har vi förstärkt tillsynen. Det innebär närmast en femdubbling av den aktiva tid som man använder ute i tillsynen, med den förstärkning som länsstyrelsen har fått genom äldreskyddsombuden.

Jag tror dock att vi behöver göra mer insatser, inte minst med sikte på den här gruppen. En viktig insats är ökad kompetens hos den personal som arbetar med de demenssjuka. Där är regeringens stora satsning på Kompetensstegen ett mycket viktigt steg. När vi nu ser vad kommunerna har ansökt om för att göra utvecklingsinsatser för personalens kompetens vet vi att just kunskaper i demensvård och demensomsorg är en av de frågor som finns i fokus.

Anf. 65 CHATRINE PÅLSSON (kd):

Fru talman! Jag är givetvis glad för alla verkliga åtgärder och förslag som regeringen lägger i syfte att göra det bättre för de demenssjuka. Tyvärr är det nog väldigt många förslag, exempelvis från den utredning som Ylva Johansson nämnde, som inte har blivit verklighet. Många demenssjuka har ju behov av åtgärder nu.

Jag vill ändå ställa min fråga igen, inte minst med tanke på att de personer som finns på häkten och fängelser också har rätt att vara ute: Vore

det inte självklart att också föreslå en lagstiftning, en värdighetsgaranti eller någonting som lyfter upp den självklara, tycker jag, möjligheten för oss alla att få vara utomhus, men kanske mest att ha en lagstiftning, en värdighetsgaranti, för dem som inte själva kan tala för sig?

Anf. 66 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Det är självklart att den som är sjuk och kanske på grund av ålder eller sjukdom inte själv kan ta sig ut eller klarar av att leva sitt liv fullt ut har all rätt att få vård och omsorg för att kunna göra det. Vi har i dag en lagstiftning som säger det.

Jag tycker inte att vi ska ta ett sådant steg att vi börjar detaljreglera hur många gånger man ska få komma ut, eller på den nivån, utan det viktiga är att man ska kunna leva ett fullvärdigt liv i så stor utsträckning som möjligt utifrån de behov och önskningar som individen har.

Här har vi mer att göra. Där är jag överens med Chatrine Pålsson. Men jag tror att vi har kommit ganska långt. Inte minst när det gäller gruppen demenssjuka har vi vidtagit åtgärder, och vi gör det än mer. Tillsynen har förstärkts väsentligt. Vi har ökat resurserna till kommunerna. Vi satsar stort på kompetensutveckling, för vi vet att okunskap om demenssjukdomens utveckling och vad det innebär för individen är en av orsakerna till att flera demenssjuka i dag inte får den allra bästa omvårdnaden, som de har rätt till.

Underskott i statsbudgeten

Anf. 67 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! I går kunde vi höra och läsa i tidningen att finansminister Pär Nuder tillsammans med journalister diskuterade vad vi hade att vänta oss och att vi skulle få se att taket i sjukförsäkringen förmodligen inte kommer att kunna höjas. Det var ju ett löfte som förre finansministern med bestämdhet kunde utlova i augusti 2002, att just det hade man råd med. Samtidigt kan jag hålla med om att man måste vara väldigt försiktig nu.

Det har utlovats nya arbetsmarknadspolitiska åtgärder, kanske nya anslag till kommunerna. Det diskuterades i går fortsatta inkomstskattesänkningar och så vidare. Samtidigt kommer statsbudgeten, så som det rapporteras i vårpropositionen, nästa år att gå med 40–45 miljarder i underskott. Så min fråga är: Har vi, när budgeten kommer, att se fram emot ett budgetalternativ som innebär ett betydligt större budgetunderskott än 40–45 miljarder?

Anf. 68 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Sverige har en av Europas allra starkaste offentliga ekonomier, även om man bara tittar på den statliga sektorn. Vi har valt att föra en aktivare arbetsmarknadspolitik i Sverige jämfört med i princip alla andra europeiska länder. Vi tycker nämligen att det är betydligt bättre att människor som är arbetslösa hellre än att de är arbetslösa är i utbildning, i praktik, har möjlighet att få en anställning via skatterabatter som vi skattebetalare står för.

Det här innebär övergångsvis ett underskott i statens finanser – det är riktigt. Men det ska vägas mot de överskott som vi har i pensionssystemet och som vi har i kommunsektorn. Senast i dag redovisades att kommunsektorn i fjol gick med betydande överskott. Det gör det möjligt för kommunerna att nu satsa extra på sysselsättning. Så det är ett pris som vi är beredda att betala så länge det handlar om att bekämpa den öppna arbetslösheten.

Anf. 69 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Nu är ju inte det här underskottet tillfälligt, utan det finns sedan flera år tillbaka och kommer, enligt långtidsprognoserna, även att finnas många år framöver. Enligt prognoserna kommer vi att ha ett stort underskott i statsbudgeten under hela konjunkturcykeln. Och det är ingenting vi kan väga av mot att vårt pensionssparande följer regelverken. De pengarna ska vi ju ta ut när vi blir pensionärer. Det är ingenting som vi så att säga kan väga mot att vi i dag, i högkonjunktur och varje år, förbrukar mer pengar än vad vi tjänar in, utan det är morgondagens skattebetalare som ska betala igen de underskott som blir i dag.

Jag noterar att finansministern nöjer sig med att jämföra med länder som sköter statskassan sämre. Jag skulle vilja återupprepa min fråga: Har vi att se fram emot ett budgetalternativ som innehåller ett budgetunderskott som är betydligt större än de 40 000–45 000 miljoner kronor som redovisas i vårpropositionen?

Anf. 70 Finansminister PÅR NUDER (s):

Fru talman! Det finns ett mycket enkelt sätt att få reda på hur bekymmersamt ett underskott i en offentlig ekonomi är. Det är att studera hur marknaden värderar ett lands offentliga ekonomi. Om de alarmerande ordalag som Karin Pilsäter uttrycker skulle stämman skulle Sverige ha en situation där vi hade kraftigt stigande räntor och där vi värderades ned av internationella kreditvärderingsinstitut, men det har vi inte – tvärtom. Vi har rekordlåga räntor i Sverige. Man får gå tillbaka till 1920-talet. Vi graderas upp som ett av de mest kreditvärdiga länderna i världen, till följd av att vi sammantaget har väldigt starka offentliga finanser.

Fru talman! Jag måste erkänna en sak. När jag har svårt att sova går jag tillbaka och läser riksdagens snabbprotokoll, och jag har läst vad Karin Pilsäter har sagt på det här temat under årens lopp. Det är samma visa som återupprepas. Gå till exempel, när ni har svårt att sova, tillbaka till snabbprotokollet från budgetdebatten i höstas och finn där precis samma alarmerande tonläge. Men inte ledde det till några höjda räntor.

Drivgarnsfiske i Östersjön

Anf. 71 JEPPE JOHNSON (m):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till jordbruksministern.

Nu ska garnfiskarna i Östersjön tvingas att använda så kallade ljudskrämmor, pingers, för att skrämman bort tumlare från sina garn. En sådan pinger kostar ungefär 1 000 kr, och då blir kostnaden för en båt på mellan 50 000 och 100 000 kr.

Men, fru talman, i de delar av Östersjön där svenska laxfiskare håller till har man inte haft några tumlare på 50 år, inte sedan isvintrarna på 40-talet. En bidragande orsak kan också vara oljetransporterna. Men ändå har Sverige gått med på att man ska ha ljudskrämmare samt förbjuda drivgarnsfiske från 2008.

Fru talman! Min fråga till ministern är: Varför har Sverige gått med på att stoppa drivgarnsfisket för att skydda en art som bevisligen inte har funnits här sedan 40–50-talet?

Anf. 72 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Frågan om drivgarnsfiske är inte ny inom EU. Vi har ju en gemensam fiskeripolitik inom EU. Drivgarn har inte varit tillåtet bland annat i Atlanten och i Nordsjön, men vi har haft möjligheten i Östersjön.

Vi måste ha en fiskepolitik som är ansvarsfull och som utgår från försiktighetsprincipen. Vi måste värna de marina miljöerna. Därför har det varit naturligt för Sverige att på ett mycket konstruktivt sätt medverka i de här besluten inom unionen.

Vi har däremot varit väldigt noggranna med att se till att krav på investeringar i sådana här ljudskrämmor och krav på att det ska finnas inspektörer ombord på båtarna inte drabbar det kustnära fisket. Därför lyckades vi påverka de här reglerna som nu ska träda i kraft och fasas in till 2008 på ett sådant sätt att vi då har värvat det kustnära fisket.

Anf. 73 JEPPE JOHNSON (m):

Fru talman! Jag påstår tvärtom. Det här är faktiskt ett kustnära fiske. Är det att värna det kustnära fisket att lägga på dem kostnader på 100 000 kr för någonting som bevisligen inte behövs? Det ser inte jag som att värna det kustnära fisket. Det må så vara att man har haft det i andra länder, men den regering som sitter nu har gått med på en massa konstiga bestämmelser.

Jag fick förra veckan ett skriftligt svar från jordbruksministern där jordbruksministern – det vill jag erkänna – medgav att bestämmelsen om fyratimmarsregeln för fiske nog var i mesta laget. Det är nämligen så att man ska anmäla fyra timmar innan man kommer i land med sin fångst. Men i alla fall i mitt lilla fiskeläge sitter man och äter frukost fyra timmar innan. Då har man inte ens gått ut. Hur ska man då kunna anmäla sin fångst?

Jag ser den här regeln precis likadant. Man kan inte dra alla Europas länder över en kam. Fisket i Östersjön kan inte jämföras med fisket i Atlanten. Därför måste, fru talman, jordbruksministern se till att vi anpassar reglerna efter verkligheten.

Sveriges Fiskares Riksförbund har också påtalat att det finns absolut inga vetenskapliga bevis för att det finns några tumlare. Är jordbruksministern då beredd att omförhandla det här?

Anf. 74 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Jag fick en fråga till nu. Jag ska då försöka svara på två frågor i min replik.

Vi kan inte föra en strutsolitik inom EU när det gäller fiskefrågorna. Vi måste erkänna att ett antal fiskebestånd är hotade. Vi måste vidta åtgärder. Annars finns det inget kustnära fiske i framtiden. Det finns då inget fiske i våra vatten, eftersom bestånden är hotade. Därför står Sverige för en ansvarsfull fiskepolitik enligt försiktighetsprincipen.

Sedan när det gäller tumlarna tror jag inte att Jeppe Johnsson lyssnade på vad jag sade. Jag informerade Jeppe Johnsson om hur vi påverkade regelverket och hur vi därigenom kunde undanta de mindre båtarna. Och jag har förstått, när jag har haft samtal med fiskare, att det var någonting som uppskattades mycket.

Ungdomars och studerandes bostadssituation

Anf. 75 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Mona Sahlin.

Jag tycker att det finns all anledning att vara väldigt bekymrad över ungdomars och studerandes bostadssituation. Alltfler bor kvar hemma allt längre och flyttar in och ut i andra-, tredje-, fjärdehandsboenden och i slutändan tillbaka hem till mamma eller pappa.

Jag skulle vilja veta vad regeringen har för förslag att komma med. Vi i Folkpartiet har lagt fram flertalet förslag om hur man skulle kunna öka bostadsbyggandet och se till att ungdomar och studerande har en möjlighet att efterfråga bostäder. Men jag har sett väldigt lite förslag från regeringen inom detta område. Ett sådant exempel är också markpolitiken. Regeringen kritiserar kommunerna för deras markpolitik, medan vi menar att det också finns anledning att se över den statliga markpolitiken.

Vilka åtgärder avser regeringen och statsrådet att komma med rent konkret?

Anf. 76 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Ett av förslagen handlar om att bygga bostäder. När det gäller det mycket ambitiösa målet att bygga 120 000 nya lägenheter under mandatperioden har vi nu fått rapporter om att det också kommer att uppfyllas. Det räcker inte. Vi måste gå vidare. Det är därför vi nu koncentrerar arbetet på att för det första rädda kvar hyresrätten, för det är det som mellan 80 och 90 % av ungdomar efterfrågar när de flyttar hemifrån. För det andra handlar det om bostadsförmedling så att det ska bli lättare att byta men också att kunna få köa till en lägenhet utan att bli diskriminerad, utan att ha kontakter och utan att ha en tjock plånbok.

Vi har också tillsatt en särskild ungdomsbostadssamordnare som ännu mer tydligt ska gå igenom de hinder som unga människor har i dag för att etablera sig på bostadsmarknaden. Ett annat förslag är det uppdrag som regeringen gav Bostadskreditnämnden att se över om vi ytterligare ekonomiskt kan stötta ungdomar som i dag hamnar utanför för att de kanske till exempel inte har ett fast arbete. Där kan staten stötta på ett annat sätt. Det finns många förslag. Jag hinner inte ens berätta om dem.

Anf. 77 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag konstaterar att det finns många förslag, utredningsförslag och direktiv till olika typer av myndigheter som ska återkomma med förslag. Jag frågar: Vilka konkreta förslag finns? Jag kan tycka att det finns en spretighet i regeringens ambitioner. Å ena sidan säger man att det ska byggas hyresrätter, för det är det som ungdomar ska efterfråga. Å andra sidan påtalar man ibland möjligheten att äga sin bostad. Jag kan exempelvis konstatera att det i dag för många ungdomar är billigare i vissa kommuner att äga sin bostad än att flytta in i en hyresrätt. Därför vill jag återigen ställa frågan: Vad konkret kan vi förvänta oss att behandla här i riksdagen detta år vad gäller ungdomars och studerandes bostadssituation?

Anf. 78 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! De 120 000 nya lägenheterna är inte något jag bara talar om. De finns, blir tusentals för varje månad och fler har möjlighet att flytta in. Det arbetet ska vi fortsätta. Jag har haft debatter många gånger med Nina Lundström om det i kammaren. Vi samlar nu ihop till en bostadspolitisk proposition att lägga fram under nästa år. Vi kommer redan i höst att lägga fram förslag om Hyressättningsutredningen som också kommer att underlätta situationen för hyreslägenheterna som i alla fall jag betonar och vårdar väldigt ömt. Därtill tittar vi på de konkreta förslag som regeringen själv har bett om för att se hur vi kan komma åt diskrimineringen och stötta de ungdomar som inte har fasta jobb att etablera sig på bostadsmarknaden, just för att kunna fortsätta att lägga konkreta förslag.

Nina Lundström och jag tycker olika om hur de förslagen ska se ut, men att regeringen agerar och kommer att fortsätta att göra det inom bostadspolitiken kan jag garantera.

Den medicinsk-tekniska utvecklingen

Anf. 79 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Jag skulle vilja rikta min fråga till statsrådet Ylva Johansson.

Förra veckan tillbringade jag två arbetspass inom vården, en dag på kardiologen och en dag på thoraxkliniken på hjärtintensiven. Det var mycket intressanta dagar, inte minst när man ser den vård som vi ger och den medicinsk-tekniska utvecklingen. Samtidigt mötte jag en viss oro och frågetecken kring framtiden. Den medicinsk-tekniska utvecklingen går ju väldigt snabbt. Redan i dag kan vi göra mer än vad vi gjorde i går. Det vet personalen på thoraxkliniken. Det skapar frustration.

Hur arbetar ministern med de utmaningar och möjligheter som den medicinsk-tekniska utvecklingen ger?

Anf. 80 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Det är en mycket angelägen frågeställning som Matilda Ernkran tar upp och någonting som man arbetar med dagligen ute i vården. Vi har en väldigt stark utveckling när det gäller den medicinska och den medicinsk-tekniska utvecklingen, medan man kan säga att de

organisatoriska förändringarna av sjukvården inte går lika snabbt. Vi får därför inte heller ut full effekt av det vi skulle kunna få ut av nya medicinska möjligheter och nya behandlingsmetoder som faktiskt är tillgängliga.

En viktig åtgärd är arbetet som Statens beredning för medicinsk utvärdering gör, där man går igenom de mest verksamma metoderna och de samhällsekonomiskt mest effektiva metoderna och försöker få genomslag för dem ute i verksamheten. Ofta kan man både nå bättre resultat och en lägre kostnad genom att använda de mest moderna metoderna. Det kan handla om kortare vårdtider och snabbare och effektivare rehabilitering av till exempel strokedrabbade.

En annan viktig åtgärd är kvalitetsregister, där vi kan jämföra resultaten mellan olika enheter och där vi ofta ser att de som på ett bra sätt har tagit till sig de nya metoderna också når bättre resultat till lägre kostnader.

Rovdjurspolitiken

Anf. 81 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Sverige behöver fler företagare. Sverige behöver en levande landsbygd. En av landets småföretagare, en lantbrukare utanför Dals-Ed, har i dag dömts till sex månaders fängelse. Han har begått ett allvarligt brott. Han har som en god herde försökt att skydda sina får. En varg som dagarna innan hade rivit får på en granngård och på hans egen gård närmade sig hans får, och han sköt vargen. Han anmälde sig direkt till myndigheterna och sade: Jag har gjort detta. Han har i dag dömts av en hovrätt till sex månaders fängelse.

Anser ministern att det är en rimlig lagstiftning som ger en företagare på landsbygden som bedriver husdjursskötsel sex månaders fängelse när han i nödvärn har försökt att skydda sina får?

Anf. 82 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Vi har en rovdjurspolitik som riksdagen har tagit ställning till. Den innebär att vi ska ha de stora rovdjuren i våra skogar, i vår fauna.

Vargen, järven och lodjuret finns ännu inte i tillräckligt antal för att vi ska ha livskraftiga stammar. Det är bakgrunden till att vi bara tillåter skydds jakt under vissa bestämda former. Samtidigt är det mycket angeläget att det finns ett förtroende för både rovdjurspolitiken och möjligheter att skydda tamdjur.

Jag kan känna mig bekymrad över att den här politiken inte har legitimitet i alla delar av Sverige och att i områden där vi har de stora rovdjuren befolkningen känner en oro. Därför har regeringen tagit initiativ till ett översynsarbete när det gäller jaktförordningen. Det arbetet pågår i Jordbruksdepartementet.

Anf. 83 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Vargstammen kan säkert klaras med en växande avskjutning och en fungerande nödvärnsrätt, men vi har inte i dag något sådant.

Det händer ingenting från regeringen mer än vackra ord och man tittar på det hela.

Det är möjligt att den lantbrukare som nu får vara borta från sitt företag i sex månader när han har försökt skydda sina får känner en respekt för lagstiftning och alltihopa. Men han kan också tycka tvärtom, att det här är fullständigt orimligt: Jag har försökt att skydda mina husdjur. Vargen hade rivit får dagarna innan och var på väg mot mina får. Så säger samhället: Du får inte skjuta.

Vill vi ha en levande landsbygd? Om vi vill ha företag som vill satsa på landsbygden måste vi ha en acceptans. Jag håller med om detta, men då måste nödvärnsrätten utökas så att den blir rimlig och inte som i dag orimligt liten.

Anf. 84 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Jag sade just i mitt svar till Staffan Danielsson att jag har förståelse för de här reaktionerna bland dem som känner att de inte riktigt har möjlighet att skydda sina tamdjur. Regeringen har utifrån ett förslag från Naturvårdsverket och Rovdjursföreningen, som har remitterats, ett beredningsarbete som pågår. Det beredningsarbetet är just inriktat på vad vi kan göra för förtydliganden i jaktförordningen för att de som har tamdjur inom hägn ska känna sig tryggare.

Studentbostäder

Anf. 85 OWE HELLBERG (v):

Fru talman! Jag har en fråga till Mona Sahlin.

Enligt en färsk rapport från studentorganisationen SFS saknar 30 000 studenter ett eget boende. De tvingas flytta runt i andrahandslägenheter, tränga ihop sig i smålägenheter eller, som några gör, hoppa av studierna. Det här är inte bra, varken för den sociala situationen eller för studieresultaten.

Studenterna tycker att det som byggs har alldeles för höga hyresnivåer. Kostnader runt 4 000 i månaden är inte ovanligt och betydligt högre än vad studentekonomin klarar av.

Min fråga blir då om ministern tänker göra något för att förbättra villkoren för landets studenter på kort sikt.

Anf. 86 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jag håller med Owe Hellberg om att det här är ett stort problem för många ungdomar. För att kunna fullfölja och etablera studier följer förstås att man måste ha någonstans att bo. Det är bland annat därför som vi har ett särskilt stöd till byggande av studentlägenheter som nu antligen börjar ta fart på allvar också i storstadsregionerna där bristen ju har varit som störst.

Vi fortsätter att titta på detta nu när vi går igenom bostadsfinansieringssystemen också för framtiden. Att behålla och bevara hyreslägenheterna, att underlätta och förtydliga andrahandsmöjligheterna och att fortsätta att stötta byggandet av särskilda studentlägenheter med rimliga kostnader så att studenter har råd att bo är regeringens politik. Det vill jag självfallet fortsätta med.

Anf. 87 OWE HELLBERG (v):

Fru talman! Studentinvesteringsbidraget är betydligt lägre än bidraget för byggandet av små vanliga hyresrätter. Ministern vet att det inte är billigare att bygga studentbostäder än andra bostäder.

Stödet till andra bostäder har ett rekommenderat hyrestak. Det finns inte när det gäller studentbostäder. Om ministern vill genomföra de här två ändringarna, till exempel i höstbudgeten, tror jag att det skulle underlätta både produktionsvillkoren och fokuseringen på själva boendekostnaden.

Min fråga blir: Är ministern beredd att göra det i höst?

Anf. 88 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Som Owe Hellberg vet kan jag självfallet inte stå här och säga vad som ska stå i budgeten i höst. Däremot sade jag tidigare att vi ser över hela bostadsfinansieringssystemet. Jag försäkrar Owe Hellberg att rimliga lägenheter till studenter och rimliga villkor för studenter att hyra lägenheter fortsätter att vara en väldigt viktig fråga. Den står högt upp på dagordningen.

Den utvärdering som Boverket har gjort av de olika finansieringsformerna ger också väldigt högt betyg åt just detta stöd. Det har fått effekt. Det används i allt större omfattning, framför allt i Stockholmsområdet, där bristen är väldigt stor. Det är ett stöd som är väl värt att värna om.

Effekterna av Wärnerssonpengarna

Anf. 89 CHRISTER ADELSBO (s):

Fru talman! De så kallade Wärnerssonpengarna har nu fungerat sedan 2001. De finns tillgängliga till och med 2006.

Jag vill fråga statsrådet Ibrahim Baylan vad den här satsningen har inneburit för skolan. Vilka effekter kan man se av Wärnerssonpengarna så här långt?

Anf. 90 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Det är riktigt som ledamoten framhåller att detta pågått sedan 2001 och ska hålla på fram till nästa år.

Den utvärdering som Skolverket har gjort av de tre första åren visar att antalet lärare och annan personal i skolan har ökat med 12 000 personer netto. Det innebär att de statliga resurserna, de så kallade Wärnerssonpengarna, har lett till att 8 000 har anställts för statliga pengar och att kommunen har tillfört ytterligare 4 000 kr.

Det innebär i sin tur att lärartätheten i skolan har ökat från 7,2 per 100 elever till 8,2 per 100 elever. Det ger goda möjligheter för skolan att dra ned på klasstorlekarna och ge hjälp och stöd till de elever som mest behöver det och kanske har de tuffaste förutsättningarna.

Det är en viktig del av regeringens politik för att se till att fler når upp till våra mål om en bra grundutbildning.

Anf. 91 CHRISTER ADELSBO (s):

Fru talman! Vissa medel ligger ju i dag i den så kallade påsen, andra är fortfarande riktade de år som är kvar. Som gammal kommunstyrelse-

ordförande vet jag att man gärna vill ha allting i påse. När man pratar med skolpolitikerna ser de lite annorlunda på det. Man kan faktiskt vara orolig för när de här riktade pengarna försvinner.

Hur ser skolministern på frågan om riktade medel kontra penningpåsen?

Anf. 92 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Jag känner väl till den diskussion som funnits kring öronmärkta medel kontra allmänna statsbidrag. Jag har själv deltagit i de diskussionerna eftersom jag de senaste tio åren har varit på den sidan och jobbat med skolfrågor på lokalplanet.

Jag kan konstatera att trots de nackdelar med öronmärkta pengar som man framhåller har de pengar som regeringen har satsat på att öka personaltäteten i skolan varit väldigt effektiva. Skolverkets rapport har visat på det. Jag tror också att vi kommer att se det de närmaste åren.

Målet för regeringen har ju varit att anställa 15 000 fler lärare och andra specialister. Min bedömning är att vi kommer att nå detta med råge. Det är också viktigt att framhålla att när satsningen når sin höjdpunkt nästa år, på 5 miljarder per år, kommer den att fortsätta även därefter. Den blir inte öronmärkt, men den kommer att fortsätta.

Jag menar att det är viktigt att de pengarna satsas på skolan så att fler elever når upp till målen och kan bestämma vilken gymnasieutbildning och därefter eventuell högskoleutbildning de vill läsa.

Åtgärder mot arbetslösheten

Anf. 93 GUNNAR AXÉN (m):

Fru talman! Det har nämnts här tidigare att vi i dag har 25 000 fler arbetslösa än vid samma tidpunkt förra året. Det är i synnerhet bland ungdomar och kvinnor som arbetslösheten ökar.

I budgetproposition efter budgetproposition, i vårproposition efter vårproposition har regeringen deklarerat att man sätter sysselsättningen och kampen för jobben främst. Utfallet har varit en ökande arbetslöshet och en sjunkande sysselsättning. Konjunkturinstitutet har pekat på att Sverige behöver 200 000–300 000 nya jobb om vi ska klara välfärden i framtiden. Med den politik som förs i dag finns det ingen som helst möjlighet att lyckas med det.

I går kom en rapport från Föreningssparbanken som pekade på att vartannat småföretag räknar med personalnedskärningar inom den närmaste framtiden.

Min fråga till finansministern är: Vad tänker regeringen göra för att vi ska få de nya jobb som vi behöver för att kunna slå vakt om välfärden i framtiden?

Anf. 94 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Låt mig börja med att slå fast vad vi inte tänker göra.

Vi tänker inte dra ned ersättningarna till de arbetslösa. Det är inte de arbetslösa som ska betala sin egen arbetslöshet. Det är den politik som Moderaterna står för: Lösningen på arbetslöshetsproblemet är att dra ned

ersättningarna till dem som redan är drabbade. Det kommer vi aldrig att ställa upp på.

Det ligger på riksdagens bord en alternativ politik som innebär att vi satsar på de långtidsarbetslösa och att vi tillskjuter ökade resurser till arbetsmarknadsutbildningen. Nya pengar till kommunerna kommer att komma vid årsskiftet där stora behov finns att nyanställa i vården och omsorgen. Det är på så sätt vi ska få ned den öppna arbetslösheten, inte genom att sänka ersättningsnivåerna i de sociala försäkringarna. Det är en felaktig väg att gå.

Anf. 95 GUNNAR AXÉN (m):

Fru talman! Många människor i Sverige upplever otrygghet. Välfärden räcker inte till. Köerna i vården är för långa, klasserna i skolan för stora, personaltätheten i förskolan är för låg. Många kvinnor och barn utsätts för våld i hemmet. Många oroar sig för om välfärden kommer att vara tillräckligt bra i framtiden. Det är inte jag som säger det. Det är finansministern själv som skriver det i årets vårproposition.

Ställ detta mot Konjunkturinstitutets bedömning att vi behöver ha 200 000–300 000 nya jobb i framtiden för att klara välfärden och framtida pensioner. Då räcker inte arbetsmarknadspolitiska åtgärder, fler i förtidspension, fler i friår eller andra tillfälliga kortsiktiga lösningar. Det krävs en markant omläggning av politiken om vi ska lyckas få de 200 000–300 000 nya jobb som krävs. Inget av det som har föreslagits från regeringen hittills har möjlighet att ens komma i närheten av så många nya jobb.

Jag ber änyo finansministern berätta. Vad tänker regeringen göra?

Anf. 96 Finansminister PÄR NUDER (s):

Fru talman! Vi ska inte ha någon markant omläggning av politiken. Vi ska inte ha den moderata politiken som innebär kraftigt sänkta ersättningsnivåer i de sociala försäkringarna, försämrade villkor för de arbetslösa, sjuka, föräldralediga och arbetsskadade.

I stället ska vi gå den andra vägen. Vi ska bygga ut den gemensamma sektorn genom att tillföra ytterligare resurser till kommunerna. Vi ska satsa särskilt riktade insatser mot de arbetslösa, särskilt dem som varit långtidsarbetslösa. Vi ska bygga ut utbildningssektorn för att på så sätt långsiktigt bygga Sverige starkare.

Det finns två alternativ i politiken. Det är den moderata vägen som omfattas av hela alliansen. Det är den som vill ta ned de sociala ersättningsnivåerna. Och det finns den socialdemokratiska vägen. Det är bra att vi linjerar upp alternativen i svensk politik tydligt.

Den svenska kycklingproduktionen

Anf. 97 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Vi äter mer och mer kyckling i Sverige. Den svenska djur- och miljövänliga kycklingproduktionen tappar samtidigt marknadsandelar till importen på grund av ett högre kostnadsläge.

Högre krav än andra på djuromsorg, utrymmen, antalet kycklingar, salmonellafriheten, inga tillväxtantibiotika eller tillväxthormoner och

högre skatter och kostnader för foder gör att man inte kan följa med i extrapriscirrusen. Jämfört med Danmark har den svenska kycklingproduktionen 30 miljoner högre kostnader per år.

Vad tänker konsument- och jordbruksministern göra för att undanröja konkurrensnackdelarna för världens bästa kyckling – den svenska?

Anf. 98 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Det är väsentligt att vi skapar goda förutsättningar för företagen. Där finns det ett antal generella åtgärder som regeringen har föreslagit och som regeringen genomför.

När det gäller jordbruksområdet och kycklingkonsumtionen är det mycket glädjande att de svenska konsumenterna vill äta mer kyckling. Det är en marknad som växer. Det ger också de svenska företagen möjligheter.

Vi vet att de svenska konsumenterna tycker om den färska kyckling som säljs i detaljhandeln, och det hänger samman med att den har mervärden. Man vet att det är säker mat. Man vet att den är producerad med god djuromsorg. Jag tycker att vi ska akta oss för att sänka de kraven. Däremot ska vi berätta för konsumenterna – där har näringen ett ansvar, och där kan jag också bidra – att den svenska produkten har en kvalitet i form av dessa mervärden.

Sedan kommer jag generellt att arbeta för bättre villkor för företagen.

Anf. 99 ANDRE VICE TALMANNEN:

Därmed var frågestunden avslutad. Jag tackar ledamöterna från regeringen och kammarens ledamöter för den här stunden.

Anf. 100 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! "Äntligen" har varit ett populärt ord i Nobelsammanhang de senaste åren. Den arkivproposition som vi i dag debatterar håller väl knappast Nobelklass, men jag vill ändå säga "äntligen". Det är fem år sedan Kulturdepartementet senast presenterade en kulturpolitisk proposition till riksdagen – fem år! Vad ska vi dra för slutsatser av det när det gäller den socialdemokratiska regeringens ambitioner på kulturområdet? Ja, det får vi lämna åt andra att bedöma.

Så har den i alla fall kommit, den arkivpolitiska propositionen. Naturligtvis är det glädjande, men samtidigt känner man en viss besvikelse. Tanken går osökt till mästern skräddare som svarade: Ack nej, det bidde ingen kostym. Kom igen om en vecka. Slutligen blev det ju ingenting; det känner vi till. Här blev det åtminstone nästan ingenting. Fem års väntan på en proposition över huvud taget och tre års väntan på just denna proposition, och resultatet inskränker sig till ett enda konkret förslag för riksdagen att ta ställning till. Inget helhetsgrepp på arkivområdet, inga ambitioner eller visioner utan enbart lite allmänt positiva skrivningar är vad vi och framför allt arkiven får av regeringen i den här propositionen.

Det enda konkreta förslaget är att det ska införas ett nationellt uppdrag inom arkivområdet. Naturligtvis är det bra, men det är långt ifrån den kraftsamling som arkiven väntat på och är i behov av.

Runtom i landet finns det hundratals arkiv av olika karaktär och storlek som tillsammans förvaltar ett enormt kultur- och arkivbestånd. Deras samlingar speglar människors tankar, föreställningar, handlingar och symboler genom tiderna.

Det alltmer ökade intresset för släktforskning och hembygdsforskning har gjort att arkiven fått ett uppsving. Forskarplatserna, och de är många, är väldigt hårt utnyttjade. Detta är oerhört glädjande och borde stimulera till politiska initiativ för att stödja denna positiva utveckling. Därför är regeringens uppenbara ointresse eller i alla fall låga intresse särskilt beklämmande.

När det nu finns så många olika frågor som berör arkiven och som vi borde behandla i den här debatten är det viktigt att satsa resurserna rätt. Det handlar om utvecklandet av de regionala arkiven och folkrörelsearkiven, om arkivpedagogik, om ABM-samverkan och om de funktionshinder tillgång till arkiven. Allt detta behandlar vi kristdemokrater i vår motion och i våra reservationer. Jag har dock valt att ägna mitt anförande åt huvudsakligen en fråga, nämligen arkivens roll i informations-samhället och den digitala tidsåldern.

I vårt samhälle, fru talman, är mängden pappersmaterial oöverskådlig. Besluten om vad som är intressant att bevara för framtiden blir allt svårare men också allt viktigare. Trots att avgränsningarna för vad som ska bevaras blir allt striktare är materialökningen i arkiven enorm. Bara under 2003 ökade riks- och landsarkivens bestånd med inte oväsentliga 27 000 hyllmeter.

För att skapa rimliga förutsättningar för framtidens forskare är det således avgörande att beslut om vad som ska bevaras tas av välutbildad och kompetent personal. Högskoleutbildade arkivarier är därför ett måste, inte bara vid Riksarkivet och landsarkiven utan också vid andra större myndigheter och institutioner.

En av de största utmaningarna på kulturarvsområdet någonsin är övergången till den digitala tekniken. Det papperslösa samhället har medfört en helt ny typ av material som på något sätt måste bevaras för framtiden. Det digitala materialet är flyktigt och föränderligt och samtidigt oöverskådligt i sin omfattning. Frågan om vad som ska bevaras av till exempel hemsidor, webbtidningar och e-postkommunikation är svår men samtidigt oerhört viktig eftersom en så stor del av det som publiceras i vårt samhälle enbart finns i digital form.

En ytterligare försvårande omständighet är att den digitala tekniken ständigt förändras och utvecklas. Datorprogram och lagringsmetoder blir allt snabbare omoderna. Det blir också svårare att använda material som sparats till exempel under så pass få år som tio år. Mängder av information går därmed förlorad eller löper risk att gå förlorad.

Någon har sagt att vårt samhälle är det samhälle genom historien som producerat mest information. Samtidigt kan det, hör och häpna, bli det samhälle eller den tid som har den sämst bevarade skatten inför framtiden. Detta är en skrämmande tanke.

För arkiven och biblioteken innebär den digitala utvecklingen nya utmaningar. Mycket arbete görs för att bevara digitalt material och för att

komma fram till gemensamma standarder för bevarandet. Riksarkivet bedriver bland annat ett samarbete med Luleå tekniska universitet för att utveckla långsiktiga lösningar för digitalt bevarande. Kristdemokraterna menar att detta ändå inte är tillräckligt, en inställning som delas av flera remissinstanser.

Frågan om bevarande av det digitala kulturarvet är akut för att inte mängder av material ska gå förlorat inför framtiden. Det finns inga enkla lösningar, fru talman. Det finns inga enkla svar. Vi som politiker har dock ett ansvar för att ge en tydlig signal och ett tydligt uppdrag till de myndigheter som berörs, till exempel Riksarkivet och Kungl. biblioteket.

Socialdemokraterna säger i propositionen, fru talman, att det är viktigt med samverkan på detta område och lyfter fram de insatser som redan pågår, men liksom i propositionen i övrigt saknas här såväl strategi som mål och helhetssyn. Jag menar att det är regeringens ansvar att i samarbete med framför allt Riksarkivet och Kungl. biblioteket ta fram en nationell strategi och en långsiktig digitaliseringsplan för bevarande av digitalt material. Att detta inte redan gjorts är anmärkningsvärt och kan komma att få oanade konsekvenser för bevarandet av information.

Självklart ska allt pågående arbete tas till vara och fortsätta, men det måste finnas någon instans på central position som fattar beslut och samordnar detta arbete. Detta finns inte i dag. Såväl Riksarkivet som Kungl. biblioteket måste göra sitt bästa. Det saknas resurser, och det saknas politiskt engagemang.

Avslutningsvis, fru talman, yrkar jag bifall till reservation 2, men jag står självklart bakom samtliga övriga kristdemokratiska reservationer i detta betänkande.

Anf. 101 LARS-IVAR ERICSON (c):

Fru talman! Arkivfrågor är inte frågor som människor i allmänhet tänker så mycket på, men det är en fascinerande värld som öppnar sig för den som närmar sig alla de typer av arkiv som finns i vårt land. Släktforskare har tillgång till Europas kanske bästa folkbokföring, som har skötts av kyrkan under århundraden men som tyvärr genom beslut i riksdagen överförts till lokala skattemyndigheten, något som allmänheten fortfarande har svårt att acceptera.

Låt oss ta en titt på det arkiv som jag är mest bekant med, arkivet på en pastorsexpedition på landsbygden. Församlingsböckerna berättar om flyttningar, födelse och död. I kyrkorådsprotokollen får jag inte bara en inblick i församlingens gudstjänster och vardagsverksamhet utan där kan jag också läsa om att bonden Andersson 1905 fick böta två kronor för att han inte hade varit snäll mot sin familj. Jag finner kyrkoherdens krönikeböcker, som beskriver vardagslivet i församlingen. Jag hittar donationshandlingar som innehåller donatorns vilja att det ska ges pengar för medicin åt mindre bemedlade i församlingen. I en hörna finns det hembygdsfilmer från 1950-talet.

Ja, upptäcktsfärden i ett kyrkligt arkiv skulle kunna fortsätta länge, och det var för mig som landsbygdspräst en stor glädje att ge service åt släktforskare och andra som kom för att botanisera i prästgårdens arkiv. Nu är det min efterträdare som får öppna den tunga, brandsäkra dörren.

Men det går ju att komma åt arkiv utan brandsäkra dörrar genom den moderna tekniken. På så sätt har arkiven gjorts mer tillgängliga. Vi kan

sitta på vår hemort och komma till arkivens skatter. Teknikens framsteg gör nu sitt intåg i de skånska kartarkiven. I mitten av april påbörjades digitaliseringen av Lantmäteriet i Skånes enorma arkiv. Där finns 275 000 handlingar. Handlingarna packas ned, kommun för kommun, för att skickas till Fränsta i Medelpad, där de skannas. Det är en stor fördel att kartorna lagras digitalt. Dessa kartor, som är en kulturskatt, skyddas, och arkivet blir mer tillgängligt när det läggs ut på Internet. Då kan vi lätt få veta hur markskiftena fungerat genom årtionden, århundraden, hur städer vuxit fram och var bebyggelsen fanns för 300 år sedan. Vi kommer också att kunna trycka ut egna kopior på kartorna.

Detta omhändertagande av kartor sker alltså i Fränsta, en ort som vi uppmärksammar i Centerpartiets arkivmotion. Fränsta har även en unik tillgång till teknisk apparatur som kan läsa av gamla filmer samt ljud- och bildinspelningar. Det är viktigt att de apparaterna får finnas kvar och att resurser ges så att de kan fungera också i fortsättningen. Vi vet också att det i Fränsta blir en del arbetstillfällen tack vare denna arkivinsats.

Arbetstillfällen i arkiv är viktiga eftersom många som lider av olika funktionshinder där har funnit stimulerande arbetsuppgifter. Genom lönebidrag, arbetsplatsanpassningar och i vissa fall personliga biträden kan många arbetshandikappade beredas plats. I vårpropositionen verkar det som om regeringen har lyssnat till Centerpartiets förslag om att höja lönebidragen men vi vill höja ännu mer, och vi vill öka anslaget till tekniska hjälpmedel och personliga biträden på arbetsplatserna. Vi bedömer att med vårt förslag skulle 5 300 nya lönebidragsplatser tillskapas, och många skulle då kunna få vara i något arkiv.

Tidigare talare har berört tillgänglighetsfrågor, och det är viktigt att även personer med olika funktionshinder får tillgång till de svenska arkiven. Det är också en fråga som vi från Centerpartiet vill lyfta fram. Vi vill att handikapporganisationerna ska bli en naturlig samarbetspartner när det gäller att undersöka hur personer med funktionshinder kan bli mer delaktiga av den information som finns i arkiven.

Det finns en glädjande mångfald av arkiv i landet, och det är naturligt att ytterligare initiativ tas för att utöka samarbetet mellan alla dessa arkiv. Centerpartiet beklagar verkligen att arkivpropositionen inte nämner den resurs som ett utökat samarbete med de kyrkliga arkiven skulle kunna innebära. Det finns i hela landet kyrkarkiv med personella resurser och utrymmesresurser. Genom att en del kyrkliga handlingar överlämnas till landsarkiven finns det åtskilliga hyllmetrar lediga i en brandsäker, fuktfri miljö. Därför anser vi att samarbetet mellan Svenska kyrkan och övrig arkivverksamhet skulle behöva stärkas.

Våra nya svenskar har vi talat om i museibetänkandet. Deras sång och musik och deras skriftliga dokument bör uppmärksammas mer. Centerpartiet vill instämma i arkivpropositionens skrivning om arkiveringar för minoritetsspråken; samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar. Vi vill även att våra invandrare ska räknas med i arkivsammanhangen.

Frågan om filmarkivet i Grängesberg får vi ofta anledning att lyfta fram här i kulturutskottets debatter. Den ryms under film- och museifrågor. Nu vill vi återigen från Centerpartiet under rubriken Arkivfrågor påpeka hur viktigt det verkligen är att ge större anslag till just filmarkivet i Grängesberg, som kan hjälpa till med att bevara alla de rörliga bilder

som finns runtom i landet. Bilder är en viktig del av vårt kulturarv, bilder som måste bevaras.

Fru talman! Den nya tekniken med Internet, digitaliserade register och förteckningar gör våra arkiv alltmer tillgängliga. Men jag vet att det ännu finns människor som verkligen älskar doften av handlingarna i ett traditionellt arkiv. Ännu har våra landsarkiv många besökare som under vördsam tystnad bläddrar i kyrkböcker och andra handlingar. Vi får tro att det arkivbetänkande som vi diskuterar i dag ska bli ett medel för att bevara arkivskatterna till kommande generationer och stimulera till informativa pedagogiska insatser så att ännu fler människor lockas att ge sig in i arkivens rika förråd.

Det händer att jag ibland här i kammaren försöker föra vidare något ur den latinska citatskatten. Så även i dag. Jag vill ge ett ord på vägen: *Tempora mutantur, nos et mutamur in illis*. Det betyder: "Tiderna förändras och vi med dem." Just därför behöver vi värna om arkiven.

Jag står naturligtvis bakom Centerpartiets reservationer men nöjer mig med att yrka bifall till reservation 7.

Anf. 102 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Fru talman! Arkivfrågor – jag tittar upp mot läktaren. Vi har ungdomar här. Det kan ju verka lite tråkigt med arkiv, men visst är vi alla intresserade av vår historia – av farmor och farfar, farfarsfar och av mor, mormor och mormorsmor. Det kan vara intressant att ha möjligheten att gå tillbaka och leta efter vad som har hänt. Vad hände på deras tid? Jag gjorde själv undersökningar av mitt lilla fiskeläge, Brantevik. Jag kunde kika på mina förfäder som redare och pigor, som män och kvinnor som led men även hade glädje.

Fru talman! Nu går jag över till betänkandet, och jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet. Det innebär även bifall till propositionen. I likhet med regeringen vill utskottet understryka vikten av att våra arkiv är tillgängliga, inte minst av demokratiska skäl men även för att underlätta medborgarnas och forskarnas möjlighet att komma i kontakt med och känna samhörighet med kulturarvet.

Denna inställning har uttryckts i de av riksdagen antagna kulturpolitiska målen. Jämlikhetsmålet syftar till att alla ska kunna bli delaktiga i kulturlivet och i kulturupplevelser, medan kulturarvsmålet syftar till att kulturarvet ska bevaras och brukas.

Med hänsyn till att arkiven inte alltid är lätt tillgängliga för alla och att vissa grupper kan känna sig lite utestängda är det välkommet med det nya nationella uppdraget som kommer att inriktas på arkivpedagogik och kanske riktas inte minst till ungdomar.

Det är utskottets förhoppning att den institution som regeringen väljer ska kunna bidra till att hela arkivväsendet med sitt kunnande och sina idéer ska kunna fullfölja grundtanken bakom tillkomsten av de nationella uppdragen.

Statliga, kommunala och enskilda arkivinstitutioner bör samverka för att på bästa sätt utnyttja tillgängliga resurser och ta vara på kunskap och erfarenheter i strävan efter ökad tillgänglighet. Av samma skäl är det viktigt att arkivinstitutionerna samverkar med andra kulturinstitutioner, folkbildning, skola med mera. Jag vill också passa på att lyfta fram landsarkivens roll som regional kulturinstitution och samverkanspart.

Fru talman! Samarbetsrådet för Riksarkivet och landsarkiven har som mål att hjälpa arkivmyndigheterna att tillgodose forskningens krav på teknikval och tillgång till material. Medlemmarna i rådet representerar breda intressen inom arkiv, bibliotek, forskning med mera. I rådet finns representanter för bland annat universiteten, Kungl. biblioteket, Sveriges hembygdsförbund, Svensk biblioteks förening, Sveriges släktforskarförbund och även Historielärarnas förening. Uppgifterna för rådet har successivt vidgats till att gälla prioriteringar inom hela det digitala fältet.

På förslag av kulturutskottet gjorde riksdagen våren 2001, det var före min tid här i riksdagen, ett tillkännagivande om utökad samverkan mellan de statligt stödda arkiv-, biblioteks- och museiinstitutionerna, ABM. Kulturrådet, Kungl. biblioteket, Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet och Nationalmuseum har därefter på eget initiativ påbörjat ett samarbete genom att inrätta ett ABM-centrum vid Kungl. biblioteket. Utskottet kan konstatera att ett samarbete har vuxit fram på alla nivåer, inte bara på central nivå utan även regionalt – Västra Götaland, Skåneprojektet och ett resurscentrum i Västernorrland. Det finns även på lokal nivå i Sundsvall, som en del kanske känner till. Det är projektet Sundsvallsminnen. Utskottet finner att ett samarbete mellan ABM-institutionerna är av mycket stort värde, och det kommer sannolikt att ges möjligheter till att utvecklas vidare.

Svensk arkivinformation, Svar, är en delvis avgiftsfinansierad enhet inom Riksarkivet och har bland annat till uppgift att tillgängliggöra arkivmaterial för forskning och undervisning. Detta sker genom mikrofilmning, skanning, dataregistrering och distribution av olika medier. Man distribuerar även Riksarkivets och landsarkivets böcker och publikationer. Man riktar speciellt in sig på allmänheten, och i första hand släktforskarna.

Fru talman! Jag har inte nämnt alla reservationer, men jag kan tänka mig att jag blir påmind om dem. Men vi har även den viktiga idrottsforskningen. Många av oss är ju intresserade av det ämnet, och intresset för idrottsforskning har ökat. Svenska kyrkan har nämnts här, och inte minst där har vi ett intresse. Det handlar också om något viktigt, nämligen tillgängligheten för handikappade, och det har utarbetats en nationell handikapplan.

Anf. 103 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att Göran Persson så småningom i sitt anförande nämnde möjligheterna att samarbeta med Svenska kyrkan. Jag skulle vilja höra lite grann om hur han ser på hur man skulle kunna utöka samarbetet mellan just de statliga arkiven och Svenska kyrkan.

Anna Lindgren har nämnt den kompetens som finns hos präster och expeditiionspersonal när det gäller arkivfrågor. Jag kan därför inte påstås tala i egen sak. Men vi är faktiskt många inom kyrkan som har fått lära oss arkivkunskap från grunden och sedan fått hålla denna kunskap vid liv. Jag tror att Svenska kyrkan skulle kunna vara en stor resurs i arkivfrågor.

Jag kan berätta att när vi byggde ett nytt arkiv i Finja pastorat fick vi investera 150 000 kr i detta arkiv. Där finns nu lediga hyllmeter, och ännu mer kommer det att bli när vi har lämnat över folkbokföringshandlingarna till landsarkivet. Jag tycker att dessa utrymmen borde kunna

utnyttjas av fler än kyrkan. Det är utrymmen som är brandsäkra och väl ventilerade. De är alltså väl anpassade till att bevara arkivhandlingar.

Min fråga till Göran Persson är: Hur ser du på möjligheterna till ett utökat samarbete mellan statliga arkiv och Svenska kyrkan?

Anf. 104 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s) replik:

Fru talman! Jag vill först påpeka att det egentligen inte råder någon oenighet. Vi från majoritetens sida är också intresserade av att vi har ett gott samarbete mellan Svenska kyrkan och arkiven. Ett sådant samarbete pågår, men det kanske inte är fullt så omfattande som Lars-Ivar Ericson menar. Sedan kyrkan skildes från staten gäller olika regelsystem. Det finns en del som går under arkivlagen. Det gäller bland annat begravingar och den statliga ersättningen till kyrkan. Där har man det systemet att det är arkivlagen som gäller. När det gäller övrig verksamhet pågår detta. Och det kommer givetvis att observeras. Jag kan inte ge några konkreta medel. Men såvitt jag kan se finns det ett pågående arbete som fungerar, och det är möjligt att det kan intensifieras i framtiden. Och det ska vi hålla ögonen på.

Anf. 105 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Fru talman! Det var roligt att höra. Jag hoppas att Göran Persson gör ett studiebesök på pastorexpeditionen i Simrishamn och informerar sig på plats om hur fina arkiv det finns.

Jag skulle vilja ta upp Kulturarvs-IT. Vi hörde i museidebatten Inger Nordlander tala sig varm för Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna. Men hon svarade inte på min fråga om stiftelsens ekonomiska bekymmer. Jag undrar därför om Göran Persson har någon kommentar. Jag tycker nämligen att Kulturarvs-IT är ett viktigt projekt. Man arbetar med att registrera och bearbeta bilder, alltså skapa ett digitalt arkiv. Och vi är båda överens om att det är mycket angeläget. Detta arbete utförs av handikappade med lönebidrag i Kiruna, Grängesberg och Strömsund. Men nu fattas det pengar till denna viktiga arkivverksamhet, och det finns ett överhängande hot om nedläggning. Jag undrar om Göran Persson är beredd att verka för att tillräckliga medel anslås så att 37 jobb och en mycket angelägen verksamhet inte kommer att försvinna under den närmaste tiden.

Anf. 106 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s) replik:

Fru talman! Jag vågar inte stå här, när vi inte har kulturministern här, och säga något om detta. Det är en budgetfråga. Vad gäller pengar till dessa instanser, inte minst till Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna, får vi ta upp det i budgetdebatten.

Vi har varit på ett ingående studiebesök hos stiftelsen och sett vilken oerhört bra verksamhet som finns där och vilken bra funktion det är, inte minst för de personer som kanske har lite sämre möjligheter att få arbete på andra delar av arbetsmarknaden. Jag kan personligen stödja detta. Men det är en resursfråga, och saker och ting ska prioriteras. Jag kan därför inte här säga att mer pengar ska gå dit. Men vi är helt på det klara med att det är en oerhört viktig verksamhet.

Anf. 107 HANS BACKMAN (fp) replik:

Fru talman! Göran Persson tog upp idrotten lite grann på slutet. Jag har en fråga i detta sammanhang. I betänkandet framgår det att det är angeläget att de idrottshistoriska arkivalierna kan bevaras för framtida forskning och att intresset för idrottsforskning också har ökat under senare år.

Bland annat Folkpartiet har lagt fram ett förslag om att Riksidrottsförbundet, specialförbunden och distriktsorganisationerna får i uppdrag att uppmana klubbarna att se till att handlingar inte försvinner liksom om att Riksarkivet får i uppdrag att informera föreningar, folkrörelser, organisationer och enskilda om arkivens betydelse och om möjligheterna att bevara arkivmaterial till eftervärlden.

Som skäl för att man inte vill gå på Folkpartiets linje står det i betänkandet att det befintliga regelverket medger att Riksarkivet och landsarkiven ger råd åt enskilda arkiv. Vidare slår man fast att det återstår mycket att göra när det gäller att bevara de idrottshistoriska arkivalierna.

Min fråga blir därför: Tycker du inte att det vore mera kraftfullt att göra en mera riktad uppmaning om att uppdraget blir att göra den här informationskampanjen för idrottsföreningarna och andra så att man verkligen tar tag i frågan i dessa digitala tider?

Anf. 108 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s) replik:

Fru talman! Vad gäller idrottsarkiven vet ni väl alla hur mycket jag värnar idrotten. Inte minst arkiven vad gäller idrotten är oerhört viktiga. En aspekt som man kanske inte alltid tänker på är att det också ska arkiveras.

Riksidrottsförbundet har i sin arkivfunktion i samverkan med bland annat folkrörelsearkiven och folkrörelseorganisationer gett stöd till både distriktsförbund och lokala idrottsföreningar. Det tycker jag är en bra start. Vi kommer att följa detta. Det kan ju finnas andra önskemål just från föreningarna. Det är ju där nere i botten, hos föreningarna själva, som det stora arbetet ska ske.

Jag vill också påtala idrottens självständiga ställning. Det kan vara lite problematiskt att med en lag gå in och styra. Vi vet ju att man även inom idrottsrörelsen letar efter ideella ledare. Ska man då ödelägga sin tid på det arkivmaterial som vi och många andra tycker är behjärtansvärt? Ja, det kan vara en svår avvägning i valet mellan att gå ut och träffa och träna ungdomar och att syssla med arkivering. Man får hitta en framkomlig väg för att fortsatt stötta där. Jag hoppas att även Riksidrottsförbundet fortsätter sin gärning. Jag kommer personligen att följa frågan.

Anf. 109 HANS BACKMAN (fp) replik:

Fru talman! Det intresse som visas i svaret från Göran gläder mig.

Jag håller med om att det inte handlar om lagstiftning; det är att gå för långt. Däremot tycker jag att det är viktigt att följa upp detta och verkligen tydliggöra och ge information om hur man kan gå till väga när man ska bevara historiskt viktiga dokument från idrottsföreningar. Det är ju ofta kunskapen man inte har i föreningslivet. Då är det viktigt att man kanske också får hjälp med fortbildning och utbildning om hur man gör.

En annan fråga gäller bidraget till verksamheten vid Arbetarrörelsens arkiv. Det gäller då principen för fördelningen av statsbidrag till enskilda

arkiv. 10,3 miljoner kronor går där ut. Av de miljonerna riktar regeringen 5,7 miljoner kronor till Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek. Tycker Göran Persson att det är rimligt att en så stor del går till *ett* arkiv? Vore det inte bättre att ha en större spridning av de pengar som finns så att även andra arkiv kan få mer möjligheter?

Anf. 110 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s) replik:

Fru talman! Under en del år har det väl varit så att andelen till Arbetarrörelsens arkiv varit så pass stor. Såvitt jag förstår har arbetet där skötts bra. Det har inte varit några klagomål i övrigt.

Här är det kanske lite grann en politisk prioritering. Men arbetet har fungerat bra. Jag förutsätter att både vi och regeringen följer upp arbetet så att resultatet av bidragsgivningen svarar upp mot målen.

Jag har satt upp följande frågor: Är det rimligt som det nu är? Är det något som behöver ändras? Ja, i utskottet har vi ju då och då besök från departementet. Kanske kan vi ställa frågor då också. För min del ser jag alltså inga problem i det avseendet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.35 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

9 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 11 maj

UbU12 Högskolan

Punkt 4 (Grunddragen i högskolans utveckling i övrigt)

1. utskottet

2. res. 6 (mp)

Votering:

227 för utskottet

16 för res. 6

44 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 42 m, 39 fp, 1 kd, 19 v, 1 c

För res. 6: 2 m, 14 mp

Avstod: 24 kd, 3 v, 17 c

Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 7 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 10 (Särbehandling vid urval)

1. utskottet
2. res. 17 (v)

Votering:

184 för utskottet
23 för res. 17
80 avstod
62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 4 m, 24 kd, 18 c, 13 mp

För res. 17: 23 v

Avstod: 40 m, 39 fp, 1 kd

Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 4 mp, 1 -

Punkt 15 (Studenternas rättssäkerhet i övrigt)

1. utskottet
2. res. 22 (kd)

Votering:

244 för utskottet
25 för res. 22
19 avstod

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 44 m, 39 fp, 23 v, 13 mp

För res. 22: 25 kd

Avstod: 18 c, 1 mp

Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 16 (Kårobligatoriet)

1. utskottet
2. res. 24 (fp, m, kd, c, mp)

Votering:

141 för utskottet
139 för res. 24
69 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 1 m, 23 v

För res. 24: 43 m, 39 fp, 25 kd, 18 c, 14 mp

Frånvarande: 27 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 22 (Ny internationellt jämförbar masterexamen)

1. utskottet
2. res. 33 (fp)

Votering:

249 för utskottet
39 för res. 33
61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 125 s, 44 m, 25 kd, 23 v, 18 c, 14 mp
För res. 33: 39 fp
Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 28 (Distansutbildning)

1. utskottet
2. res. 40 (c)

Votering:

267 för utskottet

18 för res. 40

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 43 m, 38 fp, 24 kd, 23 v, 14 mp

För res. 40: 18 c

Frånvarande: 19 s, 12 m, 10 fp, 9 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 31 (Jämställdhet i examensordningen)

1. utskottet
2. res. 44 (v, mp)

Votering:

249 för utskottet

37 för res. 44

1 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 44 m, 38 fp, 24 kd, 18 c

För res. 44: 23 v, 14 mp

Avstod: 1 fp

Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 9 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 47 (Rätt för privata företag att sälja akademisk utbildning)

1. utskottet

2. mot. 2004/05:Ub417 (m)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU31 Riksrevisionens årsredovisning för 2004

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU17 Ledarhundar

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU7 Museer och utställningar

Punkt 1 (Museisektorns struktur)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

Votering:

244 för utskottet

44 för res. 1

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 39 fp, 25 kd, 23 v, 18 c, 14 mp

För res. 1: 44 m

Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 2 (Plan för vård av museernas samlingar)

1. utskottet

2. res. 2 (fp, m, kd)

Votering:

180 för utskottet

108 för res. 2

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 23 v, 18 c, 14 mp

För res. 2: 44 m, 39 fp, 25 kd

Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 4 (Visning av kulturskatter nära fyndplatsen)

1. utskottet

2. res. 3 (fp, m, kd, c)

Votering:

162 för utskottet

126 för res. 3

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 23 v, 14 mp

För res. 3: 44 m, 39 fp, 25 kd, 18 c

Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 5 (Lån av museiföremål)

1. utskottet

2. res. 4 (fp)

Votering:

243 för utskottet

44 för res. 4

1 avstod

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 125 s, 43 m, 22 kd, 23 v, 17 c, 13 mp
För res. 4: 39 fp, 3 kd, 1 c, 1 mp
Avstod: 1 m
Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 21 (Information och forskning om illdåd mot olika folkgrupper)

1. utskottet
2. res. 15 (v)
Votering:
193 för utskottet
26 för res. 15
69 avstod
61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 124 s, 39 fp, 1 kd, 18 c, 11 mp
För res. 15: 23 v, 3 mp
Avstod: 1 s, 44 m, 24 kd
Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -
Sonia Karlsson (s) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU9 Arkivfrågor

Punkt 3 (Svenska kyrkans arkiv)

1. utskottet
2. res. 1 (fp, m, kd, c)
Votering:
162 för utskottet
126 för res. 1
61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 23 v, 14 mp
För res. 1: 44 m, 39 fp, 25 kd, 18 c
Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 4 (Handikappades tillgång till arkiven)

1. utskottet
2. res. 2 (fp, m, kd, c)
Votering:
162 för utskottet
126 för res. 2
61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 125 s, 23 v, 14 mp
För res. 2: 44 m, 39 fp, 25 kd, 18 c
Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Prot. 2004/05:119
12 maj

Punkt 7 (Långsiktigt bevarande och tillhandahållande av digital information)

1. utskottet
2. res. 4 (fp, m, kd, c)

Votering:

162 för utskottet

126 för res. 4

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 23 v, 14 mp

För res. 4: 44 m, 39 fp, 25 kd, 18 c

Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 11 (De nationella minoritetsspråken och arkiven)

1. utskottet
2. res. 7 (fp, c)

Votering:

230 för utskottet

58 för res. 7

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 44 m, 25 kd, 23 v, 13 mp

För res. 7: 39 fp, 18 c, 1 mp

Frånvarande: 19 s, 11 m, 9 fp, 8 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Meddelande om inställd votering

Talmannen meddelade att voteringen *onsdagen den 18 maj kl. 9.00* skulle utgå. Den allmänna debattimmen skulle börja kl. 9.00.

11 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Skrivelse

2004/05:102 Utvecklingen inom den kommunala sektorn

12 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 12 maj

2004/05:583 av *Alice Åström* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
Den baskiska frågan

2004/05:584 av *Sven Brus* (kd) till statsrådet Hans Karlsson
Förtidspensionering av sjukskrivna

2004/05:585 av *Marie Wahlgren* (fp) till statsrådet Lena Sommestad
Sveriges klimatpolitik

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 maj.

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 12 maj

2004/05:1600 av *Kenneth Johansson* (c) till justitieminister Thomas Bodström

Skuldsanering för enskilda personer

2004/05:1601 av *Göran Lindblad* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Medel för brottsbekämpning

2004/05:1602 av *Göran Lindblad* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Kampen mot brott

2004/05:1603 av *Lars-Ivar Ericson* (c) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Framtiden för odlingslandskapet

2004/05:1604 av *Torsten Lindström* (kd) till statsrådet Ibrahim Baylan
Pojkars bristande skolresultat

2004/05:1605 av *Anne-Marie Ekström* (fp) till statsrådet Barbro Holmberg

Familjesplittring vid avvísning

2004/05:1606 av *Lars-Ivar Ericson* (c) till statsrådet Lena Hallengren
Öppna förskolor

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 maj.

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 11 maj

2004/05:1538 av *Carl-Erik Skårman* (m) till samhällsbyggnadsminister
Mona Sahlin

Tillämpning av hyresbestämmelser

2004/05:1558 av *Carl-Erik Skårman* (m) till samhällsbyggnadsminister
Mona Sahlin

Planbestämmelser i Stockholm

2004/05:1559 av *Gunnar Andrén* (fp) till samhällsbyggnadsminister
Mona Sahlin

Stimulans till bostadsbyggande på statlig mark

2004/05:1587 av *Cecilia Wigström* (fp) till vice statsminister Bosse
Ringholm

Medborgarinformation om EU-konventionen

den 12 maj

2004/05:1516 av *Martin Andreasson* (fp) till utrikesminister Laila Frei-
valds

Svenskt konsulat i Diyarbakir

2004/05:1517 av *Ulla Hoffmann* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
Reform av Turkiets rättsväsen

2004/05:1537 av *Alice Åström* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
De ottomanska arkiven

2004/05:1549 av *Martin Andreasson* (fp) till utrikesminister Laila Frei-
valds

Situationen för HBT-personer i Saudiarabien

2004/05:1553 av *Cecilia Wikström* (fp) till utrikesminister Laila Frei-
valds

Avväpning av milisstyrkor i Libanon

2004/05:1556 av *Liselott Hagberg* (fp) till justitieminister Thomas Bod-
ström

Samverkan mellan polis och socialtjänst

2004/05:1572 av *Ulf Holm* (mp) till justitieminister Thomas Bodström
Hatbrott riktade mot HBT-personer

2004/05:1574 av *Martin Andreasson* (fp) till justitieminister Thomas
Bodström

Förfalskade konkursansökningar

2004/05:1575 av *Martin Andreasson* (fp) till justitieminister Thomas
Bodström

Partnerskapslagen och 1931 års nordiska familjerättsliga konvention

2004/05:1584 av *Cecilia Wigström* (fp) till utrikesminister Laila Frei-
valds

Taiwan och WHO

Prot. 2004/05:119
12 maj

2004/05:1585 av *Cecilia Wigström* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Pressfrihet

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 maj.

15 § Kammaren åtskildes kl. 17.19.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.54,
av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.35 och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Monica Gustafson

1 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
2 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
3 § Riksrevisionens årsredovisning för 2004	2
Finansutskottets betänkande 2004/05:FiU31	2
(Beslut fattades under 10 §.).....	2
4 § Ledarhundar	2
Socialutskottets betänkande 2004/05:SoU17	2
Anf. 1 MARGARETA ISRAELSSON (s)	2
(Beslut fattades under 10 §.).....	3
5 § Museer och utställningar.....	4
Kulturutskottets betänkande 2004/05:KrU7	4
Anf. 2 MATILDA ERNKRANS (s).....	4
Anf. 3 LENNART KOLLMATS (fp).....	4
Anf. 4 LENA ADELSON LILJEROTH (m).....	6
Anf. 5 KENNETH LANTZ (kd)	9
Anf. 6 PETER PEDERSEN (v).....	11
Anf. 7 LENNART KOLLMATS (fp) replik	13
Anf. 8 PETER PEDERSEN (v) replik.....	13
Anf. 9 LENNART KOLLMATS (fp) replik	14
Anf. 10 PETER PEDERSEN (v) replik.....	14
Anf. 11 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik.....	15
Anf. 12 PETER PEDERSEN (v) replik.....	15
Anf. 13 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik.....	15
Anf. 14 PETER PEDERSEN (v) replik.....	16
Anf. 15 LARS-IVAR ERICSON (c)	16
Anf. 16 INGER NORDLANDER (s)	18
Anf. 17 LARS-IVAR ERICSON (c) replik.....	20
Anf. 18 INGER NORDLANDER (s) replik.....	20
Anf. 19 LARS-IVAR ERICSON (c) replik.....	21
Anf. 20 INGER NORDLANDER (s) replik.....	21
Anf. 21 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik.....	21
Anf. 22 INGER NORDLANDER (s) replik.....	22
Anf. 23 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik.....	22
Anf. 24 INGER NORDLANDER (s) replik.....	22
Anf. 25 LENNART KOLLMATS (fp) replik	23
Anf. 26 INGER NORDLANDER (s) replik.....	23
Anf. 27 LENNART KOLLMATS (fp) replik	24
Anf. 28 INGER NORDLANDER (s) replik.....	24
Anf. 29 KENNETH LANTZ (kd) replik	24
Anf. 30 INGER NORDLANDER (s) replik.....	24
Anf. 31 KENNETH LANTZ (kd) replik	25
Anf. 32 INGER NORDLANDER (s) replik.....	25
Anf. 33 SONIA KARLSSON (s)	25
Anf. 34 LINNÉA DARELL (fp)	26
(Beslut fattades under 10 §.).....	27

6 § Arkivfrågor	27
Kulturutskottets betänkande 2004/05:KrU9.....	27
Anf. 35 JOHAN ANDERSSON (s).....	27
Anf. 36 ANNA LINDGREN (m).....	27
Anf. 37 HANS BACKMAN (fp).....	29
(forts. 8 §).....	30
Ajournering	31
Återupptagna förhandlingar	31
7 § Frågestund	31
Anf. 38 ANDRE VICE TALMANNEN.....	31
<i>Betyg i skolan</i>	31
Anf. 39 STEN TOLGFORS (m).....	31
Anf. 40 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	31
Anf. 41 STEN TOLGFORS (m).....	32
Anf. 42 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	32
<i>Åtgärder mot arbetslösheten</i>	33
Anf. 43 ROGER TIEFENSEE (c).....	33
Anf. 44 Finansminister PÅR NUDER (s).....	33
Anf. 45 ROGER TIEFENSEE (c).....	33
Anf. 46 Finansminister PÅR NUDER (s).....	34
<i>Skolverkets förslag till reformer i skolan</i>	34
Anf. 47 ULF NILSSON (fp).....	34
Anf. 48 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	34
Anf. 49 ULF NILSSON (fp).....	35
Anf. 50 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	35
<i>Nolltolerans mot mobbning i skolan</i>	35
Anf. 51 TORSTEN LINDSTRÖM (kd).....	35
Anf. 52 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	35
Anf. 53 TORSTEN LINDSTRÖM (kd).....	36
Anf. 54 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	36
<i>Effekthöjningar i Ringhals</i>	36
Anf. 55 INGEGERD SAARINEN (mp).....	36
Anf. 56 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	37
Anf. 57 INGEGERD SAARINEN (mp).....	37
Anf. 58 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	37
<i>Betyg i skolan</i>	37
Anf. 59 HILLEVI ENGSTRÖM (m).....	37
Anf. 60 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	38
Anf. 61 HILLEVI ENGSTRÖM (m).....	38
Anf. 62 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	38
<i>Demenssjukvården</i>	39
Anf. 63 CHATRINE PÅLSSON (kd).....	39
Anf. 64 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	39
Anf. 65 CHATRINE PÅLSSON (kd).....	39
Anf. 66 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	40
<i>Underskott i statsbudgeten</i>	40
Anf. 67 KARIN PILSÄTER (fp).....	40
Anf. 68 Finansminister PÅR NUDER (s).....	40

Anf. 69 KARIN PILSÄTER (fp).....	41
Anf. 70 Finansminister PÅR NUDER (s).....	41
<i>Drivgarnsfiske i Östersjön</i>	41
Anf. 71 JEPPE JOHNSSON (m).....	41
Anf. 72 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	42
Anf. 73 JEPPE JOHNSSON (m).....	42
Anf. 74 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	42
<i>Ungdomars och studerandes bostadssituation</i>	43
Anf. 75 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	43
Anf. 76 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	43
Anf. 77 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	44
Anf. 78 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	44
<i>Den medicinsk-tekniska utvecklingen</i>	44
Anf. 79 MATILDA ERNKRANS (s).....	44
Anf. 80 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	44
<i>Rovdjurspolitiken</i>	45
Anf. 81 STAFFAN DANIELSSON (c).....	45
Anf. 82 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	45
Anf. 83 STAFFAN DANIELSSON (c).....	45
Anf. 84 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	46
<i>Studentbostäder</i>	46
Anf. 85 OWE HELLBERG (v).....	46
Anf. 86 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	46
Anf. 87 OWE HELLBERG (v).....	47
Anf. 88 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	47
<i>Effekterna av Wärnerssonpengarna</i>	47
Anf. 89 CHRISTER ADELSBO (s).....	47
Anf. 90 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	47
Anf. 91 CHRISTER ADELSBO (s).....	47
Anf. 92 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	48
<i>Åtgärder mot arbetslösheten</i>	48
Anf. 93 GUNNAR AXÉN (m).....	48
Anf. 94 Finansminister PÅR NUDER (s).....	48
Anf. 95 GUNNAR AXÉN (m).....	49
Anf. 96 Finansminister PÅR NUDER (s).....	49
<i>Den svenska kycklingproduktionen</i>	49
Anf. 97 SVEN GUNNAR PERSSON (kd).....	49
Anf. 98 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	50
Anf. 99 ANDRE VICE TALMANNEN.....	50
8 § (forts. från 6 §) Arkivfrågor (forts. KrU9).....	50
Anf. 100 KENNETH LANTZ (kd).....	50
Anf. 101 LARS-IVAR ERICSON (c).....	52
Anf. 102 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s).....	54

Anf. 103 LARS-IVAR ERICSON (c) replik.....	55
Anf. 104 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s) replik	56
Anf. 105 LARS-IVAR ERICSON (c) replik.....	56
Anf. 106 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s) replik	56
Anf. 107 HANS BACKMAN (fp) replik	57
Anf. 108 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s) replik	57
Anf. 109 HANS BACKMAN (fp) replik	57
Anf. 110 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s) replik	58
(Beslut fattades under 10 §.)	58
Ajournering.....	58
Återupptagna förhandlingar	58
9 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 11 maj	58
UbU12 Högskolan.....	58
10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	60
FiU31 Riksrevisionens årsredovisning för 2004	60
SoU17 Ledarhundar	60
KrU7 Museer och utställningar	61
KrU9 Arkivfrågor.....	62
Meddelande om inställd votering	63
11 § Bordläggning.....	63
12 § Anmälan om interpellationer	64
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	64
14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	65
15 § Kammaren åtskildes kl. 17.19.	66

Elanders Gotab, Stockholm 2005